

Redegørelse for planperiode 2020-2026

Nationalparkplan 2020–2026 fastlagde mål og prioriteringer for Nationalpark Kongernes Nordsjællands første planperiode. Redegørelsen er udarbejdet som grundlag for Nationalparkplan 2027–2032. Det følger af lov om nationalparker § 25, stk. 2, at nationalparkfonden ved revision af nationalparkplanen skal udarbejde en redegørelse for udviklingen i nationalparken, herunder evaluere de opnåede resultater i den foregående planperiode.

Redegørelsen er bygget op som en række skemaer, der giver et samlet overblik over de mange projekter gennemført eller opstartet i perioden 2020–2026. I skemaerne beskrives, hvad der er gennemført, hvilke væsentlige resultater der er opnået, og hvor arbejdet fortsætter eller har ændret retning undervejs.

Formålet er både at dokumentere nationalparkens arbejde og at skabe et samlet grundlag for at vurdere, hvad der er opnået, og hvilke erfaringer der bør tages med videre fra de enkelte projekter.

Redegørelsen er bygget op efter samme struktur som Nationalparkplan 2020-2026, og er opdelt i følgende afsnit:

1.	Natur	3
1.1	Bedre levesteder for særlige og sårbare arter	3
1.2	Biologisk mangfoldighed i skovene	7
1.3	Biologisk mangfoldighed og lysåben natur	9
1.4	Mere viden om naturen	18
1.5	Ny natur	25
2	Kulturarv.....	30
2.1	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv	30
2.2	Den levende kulturarv.....	39
2.3	Mere viden om kulturarven	42
3	Friluftsliv	44
3.1	Alle ud i det fri	44
3.2	Hensynsfuldt friluftsliv.....	49
3.3	Anlæg og faciliteter til friluftslivet	50
4.	Geologi og landskab	56

4.1	Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber	56
4.2	Øget viden om naturhistorie, geologi og landskabsværdier	59
5	Formidling, undervisning og forskning.....	60
5.1	Strategi for formidling og besøgscentre	60
5.2	Formidling til lokalbefolkning og besøgende	67
5.3	Undervisning til børn og unge	83
5.4	Forskning og evaluering	87
6	Lokalsamfund, erhverv og turisme	92
6.1	Bæredygtig turisme og lokale produkter	92
6.2	Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling.....	94
6.3	Frivillighed og forankring	97
7	Tværgående indsatser	101

1. Natur

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for natur og biodiversitet i planperiode 2020-2026 opdelt i fem indsatsområder: Bedre levesteder for særlige og sårbare arter, biologisk mangfoldighed i skovene, biologiske mangfoldighed og lysåben natur, mere viden om naturen og ny natur.

1.1 Bedre levesteder for særlige og sårbare arter

1.1.1 Flagermusbunker	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Indsats for arter - Etablere overvintringssteder til flagermus i 1-2 bunkers i Gribskov
Projektets/tiltagets navn	Flagermus-bunker
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nogle arter af flagermus overvintrer i gamle bygninger. I Gribskov ligger et antal forladte militærbunkers. Nationalparken indgik i 2022 et samarbejde med Naturstyrelsen om at udnytte en af de gamle bunkers til hhv. overvintringssted for flagermus og udstilling om flagermus.
Målgruppen	Flagermus Besøgende
Tidsperiode	2022-2023
Status og potentialer	Den ene halvdel af en bunker er indrettet til overvintringssted. Den anden halvdel rummer en udstilling om flagermus.
Ressourcer og økonomi	Udgifter til hhv. indretning af overvintringsbunker og udstilling: Ca. 150.000
Aktører	Naturstyrelsen
Skema udfyldt af:	LAR

1.1.2 Bedre levesteder for sommerfugle i området Egedam, DanHostel Hillerød og Store Dyrehave	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer Biologisk mangfoldighed i skovene Ny natur
Indsats	Indsats for arter - Forbedre ca. 10 levesteder for sommerfugle i f.eks. skovmoser og på Skansebakken i Hillerød - Biologisk mangfoldighed i øvrige skove

Projektets/tiltagets navn	Bedre levesteder for sommerfugle i området Egedam, DanHostel Hillerød og Store Dyrehave
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken indgik i 2024 samarbejde med Hillerød Kommune, Fonden Nordisk Lejrskole og Danhostel Hillerød, Naturstyrelsen og Vejdirektoratet om at skabe bedre og flere levesteder for sommerfugle, især violetrandet ildfugl, i tilknytning til de eksisterende levesteder på Skansebakken. Nationalparken igangsatte en forundersøgelse på et samlet areal på ca. 14 ha både nord og syd for Overdrevsvej. Der blev på grundlag af forundersøgelsen udarbejdet en plan for konkrete indsatser, hvoraf der i 2025-2026 er gennemført en del aktiviteter. Naturstyrelsen har i samarbejde med Skovskolen gennemført rydninger i Store Dyrehave, så der er skabt et mere åbent skovlandskab mellem Overdrevsvejen og Malthes Enghave. Hillerød kommune har ligeledes med bistand fra Skovskolen ryddet tilgroede arealer i Egedamsområdet. Kommunen har fulgt op med yderligere rydninger, bl.a. omkring ParForce-jagtvejen nord for Overdrevsvejen, og punktvis afbrændinger af førne til gavn for sommerfuglene. Vejdirektoratet har gennemført rydninger på deres arealer langs Overdrevsvejen. Nationalparken har i samarbejde med DanHostel Hillerød fået gennemført rydninger, så der er skabt sammenhæng mellem de kommunale arealer og det lysåbne område syd for vandrerrhjemmet. Der pågår dialog om yderligere indsatser. Kommune og Naturstyrelsen vil fremover stå for driften i samarbejde med bl.a. Skovskolen. Arbejdet med naturindsatser vil blive fulgt op af formidlingstiltag for hele Skansebakkeområdet, herunder kobling af natur- og kulturhistorien. Området er allerede brugt som "undervisningsområde" for Skovskolen, som også fremover vil bidrage til den konkrete drift. Desuden er der dialog med lokale skoler og Frederiksborg Gymnasium om at anvende området til undervisning i natur, biologi mm. Nationalparken, kommunen og Naturstyrelsen har endvidere afholdt offentlige rundvisninger på arealet.
Målgruppen	Insekter Lokalbefolkning og besøgende
Tidsperiode	2024 ff
Status og potentialer	Håb for sjældnen art Samarbejdsomtøst stort projekt (tre offentlige lodsejere + en privat) Mange perspektiver ift. formidling, friluftsliv, undervisning mm pga bynærhed.
Ressourcer og økonomi	Forundersøgelse: 142.000 Opfølgning (2025): 200.000

	Hillerød Kommune, Naturstyrelsen og Vejdirektoratet har finansieret opfølgende indsatser (rydninger, afbrænding m.v.), herunder i samarbejde med Skovskolen, og vil finansiere den fremtidige drift. Nationalparken har finansieret indsats på vandrerhjemmets areal. Afklaring af økonomi i formidlingsindsats m.v. udestår
Aktører	Fonden Nordisk Lejrskole Hillerød Kommune Naturstyrelsen Vejdirektoratet
Skema udfyldt af:	LAR

1.1.3 Styrkelse af løgfrø-bestanden – levesteder og udsætning	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	Lokale kræfter skaber mere natur Overvågning af særlige arter eller naturtyper
Indsats	Indsats for arter - Flere levesteder (vandhuller og levesteder på land) for sjældne padder, herunder løgfrøer mellem Arrenæs og Gribskov og på Arrenæs) - Udarbejde forvaltningsplaner for 2-3 truede arter eller artsgrupper, f.eks. løgfrø og sommerfugle. -
Projektets/tiltagets navn	Styrkelse af løgfrø-bestanden – levesteder og udsætning
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken fik i 2022 i samarbejde med de 3 relevante kommuner udarbejdet en rapport med status og perspektiver for løgfrøen i Nordsjælland. Nationalparken har 2022-26 fået gravet eller oprenset i alt 19 vandhuller hos 6 lodsejere på Arrenæs og nord for Alsønderup. Desuden er oprenset 4 vandhuller på Naturstyrelsens arealer på Arrenæs, hvor der også er skabt landhabitater for løgfrø (afskrabning). Desuden er i samarbejde med Halsnæs kommune og Naturstyrelsen iværksat en genopretning af løgfrøbestanden af løgfrø ved i perioden 2024-2027 at udsætte opdrættede løgfrøer på Arrenæs. Nationalparken har endvidere i samarbejde med de tre kommuner og Københavns Universitet støttet et forskningsprojekt med overvågningsmetoder for løgfrø
Målgruppen	Løgfrøer
Tidsperiode	Hele perioden
Status og potentialer	Levesteder etableret/forbedret. Udsætning i gang Forvaltningsplan kan danne grundlag for yderligere tiltag.

Ressourcer og økonomi	Forvaltningsplan for løgfrø: 96.000 Vandhulsprojekter mm: 550.000 Udsætning af løgfrø: 300.000 (Halsnæs betaler 1/3) Forskningsprojekt: 155.000 (NP-andel: 50.000, resten betales af de tre kommuner)
Aktører	Private lodsejere Gribskov, Halsnæs og Hillerød kommuner Naturstyrelsen Amphi Consult Københavns Universitet
Skema udfyldt af:	LAR

1.1.4 Mursejlerprojekt	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	Frivillighed og forankring
Indsats	Indsats for arter - Skabe bedre vilkår for hulrugende fugle ved at bygge redekasser Frivilliggrupper
Projektets/tiltagets navn	Mursejlerprojekt
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Mursejleren er i tilbagegang, især på grund af mangel på redepladser. Nationalparken igangsatte et projekt med opsætning af i alt 120 redekasser i samarbejde med en lang række uddannelses- og kulturinstitutioner samt foreninger og private (se kort).
Målgruppen	Mursejlere Besøgende
Tidsperiode	2022 -
Status og potentialer	De 120 kasser kan i sig selv understøtte mursejlerbestanden og forhåbentlig være demonstrationsprojekt og anledning til yderligere indsatser. 10-15 frivillige fra DOF følger hvert år udviklingen i de opsatte kasser.
Ressourcer og økonomi	Udgifter til opsøgende virksomhed, kasser og opsætning: 175.000
Aktører	Mursejler.dk 20 bygningsejere rundt om i nationalparken Frivillige fra DOF
Skema udfyldt af:	LAR

1.1.5 Ynglefugleøer i søer	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter

Supplerende indsatsområder	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Indsats	Indsats for arter - Etablere 1-2 ynglefugleøer i søer, f.eks. Alsønderup Engsø
Projektets/tiltagets navn	Ynglefugleøer i søer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i dialog med bl.a. Naturstyrelsen undersøgt muligheden for at etablere fugleøer i engsøerne. Der er lavet et konkret projekt på grundlag af små øer i Holløse Bredning, som måtte opgives (uforholdsmæssigt dyrt). Naturstyrelsen har været tilbageholdende med at gå ind i projekter med kunstige øer (driftsomkostninger og vedligehold).
Målgruppen	Fugle
Tidsperiode	2022-2023
Status og potentialer	Projektet ej gennemført
Ressourcer og økonomi	Forundersøgelse: 15.000
Aktører	Naturstyrelsen DOF
Skema udfyldt af:	LAR

1.2 Biologisk mangfoldighed i skovene

1.1.6 Biodiversitetsindsats i skov, herunder urørt skov og naturnationalparker	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i skovene
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter - Mere viden om naturen
Indsats	Naturindhold i urørt skov og anden biodiversitetsskov Biologisk mangfoldighed i øvrige skove
Projektets/tiltagets navn	Biodiversitetsindsats i skov, herunder urørt skov og naturnationalparker
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Naturstyrelsen har i perioden stået for at gennemføre omfattende og historiske ændringer af skovene i nationalparken på baggrund af beslutninger i Folketinget om hhv. udlæg af urørt skov og naturnationalparker, som har som primært formål at understøtte biodiversiteten i skovene. Stort set alle statsskove i nationalparken er lagt urørt (ca. 11.000 ha), hvor kommerciel skovdrift er ophørt. Desuden er oprettet to naturnationalparker: Gribskov (ca. 1.500 ha) og Hellebæk skov

	(700 ha). I arbejdet med udvikling af områderne er gjort status over naturværdierne og igangsat naturregistreringer i stort omfang. Nationalparken har deltaget i processer og været i dialog med Naturstyrelsen undervejs i forløbet. NP er repræsenteret i bestyrelser for NNP'erne. Nationalparken har i samarbejde med Naturstyrelsen gennemført projekter målrettet særlige naturtyper og arter, som beskrives særskilt (Rummelborg Dam, Vestkilen, Gadevang Mose, St. Dyrehave (Skansebakkeprojekt)). Nationalparken har desuden efter aftale med lodsejer undersøgt mulighederne for skovgræsning på et privatejet skovareal ved Stenholdt.
Målgruppen	Naturen
Tidsperiode	Fordelt over perioden (2020-2024)
Status og potentialer	Urørt skov og NNP'erne er ikke gennemført af nationalparken. De får stor betydning for udvikling af biodiversiteten. Rummelborg Dam: 300.000 til rydning og hegning Vestkilen: NST har stået for hegning ind i Teglstrup Hegn. Gadevang Mose: NP-andel: 200.000. NST: 40.000. St. Dyrehave: Skovskolen i samarbejde med NST Projekt vedr. skovgræsning på privat areal blev ikke gennemført, da lodsejer sprang i målet.
Ressourcer og økonomi	Urørt skov og NNP'er finansieret af Naturstyrelsen/Folketinget. Forundersøgelse til skovgræsning på privat areal: 17.000 kr.
Aktører	Naturstyrelsen Privat lodsejer
Skema udfyldt af:	LAR

1.1.7 Udvidelse af græsning i Vestkilen ind i Teglstrup Hegn	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i skovene
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter
Indsats	Naturindhold i urørt skov og anden biodiversitetsskov - Græsning på Vestkilen udvides om muligt til at omfatte dele af det statsejede Teglstrup Hegn
Projektets/tiltagets navn	Udvidelse af græsning i Vestkilen ind i Teglstrup Hegn
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har fra 2021 været i dialog med Naturstyrelsen og Helsingør kommune om et fælles projekt at udvide græsningen i Vestkilen ind i Teglstrup Hegn i respekt af de rekreative interesser. Projektet har været på standby pga. planer om naturnationalpark og urørt skov.

	I mellemtiden har kommunen overdraget Vestkilen til Naturstyrelsen, som nu er eneste samarbejdspart.
Målgruppen	Naturen
Tidsperiode	-
Status og potentialer	Overgangszoner mellem skov og åbent land har store biologiske potentialer. Projektet skal bløde op i den skarpe grænse mellem åbent land og skov og er fortsat relevant. Projektet er delvist gennemført af Naturstyrelsen, der har flyttet græsning ind i Teglstrup Hegn. Overvejelser om yderligere udvikling af projektet afventer dialog med NST.
Ressourcer og økonomi	Naturstyrelsen har overtaget projektet.
Aktører	Naturstyrelsen (Helsingør kommune)
Skema udfyldt af:	LAR

1.3 Biologisk mangfoldighed og lysåben natur

1.3.1 Udvikling af store sammenhængende græslande på Arrenæs	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter Ny natur Frivillighed og forankring
Indsats	Græsland og overdrev - Understøtte arbejdet med store sammenhængende græslande på Arrenæs Lokale kræfter bidrager til bedre natur Mere vild natur
Projektets/tiltagets navn	Udvikling af store sammenhængende græslande på Arrenæs
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Arrenæs rummer store potentialer for at udvikle sammenhængende græslande. Naturstyrelsen og Halsnæs kommune ejer store arealer og er begge i gang. Flere private lodsejere er interesserede. Nationalparken er i løbende dialog med private lodsejere, Naturstyrelsen og Halsnæs kommune om udvikling af området som græsningslandskab – en dialog der har været sat på pause pga. en verserende fredningssag. Nationalparken har understøttet hegning af græsningsarealer (5 ha) ved at finansiere ansøgning om tilskud til hegning Nationalparken har sammen med en privat lodsejer udviklet et projekt til hegning af ca. 7 ha på både private og offentlige arealer i

	tilknytning til eksisterende græssede offentligt ejede arealer. Der er desuden gennemført rydninger på tilgrænsende, tilgroede arealer, som er inkluderet til græsning. Arealerne har stort potentiale for overdrevsvegetation og bedre levesteder for markfirben. Nationalparken har været i dialog med en privat lodsejer om mulig ekstensivering af ca. 15 ha dyrkede arealer i tilknytning til eksisterende ekstensive arealer ved brug af nationalparkens statsstøtte-godkendte tilskudsordning Nationalparken har endvidere finansieret oprensning af 8 vandhuller og tre landhabitater til løgfrø, som skal indgå i som integreret del af græsningslandskabet (se under løgfrø-indsats).
Målgruppen	Private og offentlige lodsejere
Tidsperiode	2020-2026
Status og potentialer	Udvikling af projektets skala har været stallet af en verserende fredningssag, men det er håbet, at flere projekter kan genoptages i de kommende år.
Ressourcer og økonomi	Værditabsansættelse: 12.000 i forbindelse med dialog med lodsejer Udvikling af græslande – løgfrø-projekt (del af bevilling til løgfrøprojekt –se andet skema) Hegning og rydning på private arealer: 130.000
Aktører	Private lodsejere Naturstyrelsen Halsnæs Kommune
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.2 Understøtte le-laug ved Stejlepladsen i Humlebæk og ved Babylone skov	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter (strandoverdrevsflora) - Frivillighed og forankring (frivilliggrupper)
Indsats	Samarbejde med eller understøtte, at der oprettes lokale grupper af frivillige naturplejere, f.eks. på Stejlepladsen i Humlebæk eller ved Babylone Skov
Projektets/tiltagets navn	Understøtte le-laug ved Stejlepladsen i Humlebæk og ved Babylone skov
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	En lokal borgergruppe rettede henvendelse til Fredensborg Kommune om muligheden for naturpleje på de smalle

	strandoverdrevsarealer ved Humlebæk. Kommunen inddrog nationalparken, som indgik aftale om at betale kursus i leslåning for de frivillige.
Målgruppen	Natur, lokale frivillige og besøgende
Tidsperiode	Projektet blev gennemført i 2020
Status og potentialer	Le-lauget plejer fortløbende området. Kommunen bidrager ved at køre det høstede materiale væk
Ressourcer og økonomi	Le-kursusafgift: 5.000
Aktører	Lokalt le-laug Fredensborg Kommune
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.2 Rigere natur og bedre adgang i Gadevang Mose	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	- Biologisk mangfoldighed i skovene - Bedre levesteder for særlige og sårbare arter (sommerfugle/moseflora) - Anlæg og faciliteter til friluftslivet - Formidling til lokalbefolkningen
Indsats	Sikre græsning, høstet og pleje på udvalgte lysåbne arealer, f.eks. i Gribskov Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab Formidling i landskabet
Projektets/tiltagets navn	Rigere natur og bedre adgang i Gadevang Mose
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Gadevang Mose rummer meget fin mose- og hedenatur. Arealerne har været under tilgroning på grund af mangelfuld græsning gennem en årrække. Desuden var adgangsfaciliteter (gangbroer m.v.) rådne og skiltning forældet. Samlet projektområde ca. 10 ha. Der blev indgået aftale med ejeren, Danmarks Naturfond (DN's fond), om genoprette lysåben natur og genskabe gangbroer til publikum. Desuden blev det aftalt med Naturstyrelsen, at et skovareal i Gribskov syd for mosen blev medhegnet samt samarbejde om formidling (skilte). Gadevang Mose var, da projektet startede, ejet af Danmarks Naturfond (DN's fond), inden projektet blev afsluttet, havde fonden overdraget arealet til Naturstyrelsen. Projektet blev gennemført, efter Naturstyrelsen havde overtaget.

Målgruppen	Natur og besøgende
Tidsperiode	Projektet blev udviklet i 2021 og gennemført i 2022
Status og potentialer	Rydninger og hegning er gennemført. Naturstyrelsen forestår driften af arealet, der bliver ekstensivt afgræsset. Yndet lokalitet for lokale besøgende
Ressourcer og økonomi	Hegn og rydning: 230.000, heraf NP-andel 200.000. NST har betalt for informationsskilte og betaler fremadrettet drift
Aktører	Danmarks Naturfredningsforening/Danmarks Naturfond (i starten); Naturstyrelsen. Hillerød Kommune godkendte som myndighed naturogenopretningen.
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.3 Støtte til private lodsejeres arbejde med rigere natur	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter Ny natur Frivillighed og forankring
Indsats	Lokale kræfter bidrager til bedre natur Mere vild natur
Projektets/tiltagets navn	Støtte til private lodsejeres arbejde med rigere natur
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har – udover de projekter, der er beskrevet andetsteds, hvor nationalparken i samarbejde med private har gennemført naturprojekter - i flere tilfælde støttet private lodsejere i muligheden for at udvikle natur på deres ejendom ved at lave naturplaner, registreringer m.v.: Naturplan for Krogerup Højskole (2022) Foreningen Pandehave Eng (2024) Egedam, DanHostel Hillerød, St. Dyrehave (2024 – danhostel er privatejet – se Skansebakke/Egedamsprojekt)
Målgruppen	Private lodsejere
Tidsperiode	2022-2026

Status og potentialer	Projekterne danner grundlag for, at private lodsejere kan gennemføre projekter på deres ejendom
Ressourcer og økonomi	Krogerup-plan: 75.000 Pandehave Eng: 35.000
Aktører	Konsulenter Private lodsejere.
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.4 Naturprojekter hos private lodsejere	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter (bl.a. løgfrø) - Ny natur - Mere viden om naturen - Frivillighed og forankring
Indsats	Bedre vandkvalitet i vandløb og søer Sammenhæng mellem naturområder Lokale kræfter bidrager til bedre natur Græsland og overdrev Nye vandhuller God praksis for naturpleje på private arealer
Projektets/tiltagets navn	Naturprojekter hos private lodsejere
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparkbestyrelsen lagde ved vedtagelsen af nationalparkplanen stor vægt på, at der skulle udvikles naturprojekter i samarbejde med de private lodsejere. Nationalparken har på baggrund af henvendelser og opsøgende indsats udviklet og igangsat en række mindre naturprojekter hos private lodsejere, typisk ved at etablere/oprense vandhuller og sikre hegning med henblik på græsning. Der er i alt oprenset/gravet 35 vandhuller rundt om i nationalparken hos i alt 17 private lodsejere. Lokaliteterne er især udvalgt ud fra deres placering i korridorer mellem større naturområder, nærhed til eksisterende natur eller beliggenhed i løgfrø-område (se særskilt vedr. løgfrø). Desuden har der været et par projekter med assisteret spredning af overdrevsplanter. Nationalparken har endvidere hidtil været i alt ca. 20 lodsejere (flere sammenfald med behjælpelige med at søge tilskud fra Landbrugsstyrelsen til hegning på arealer (i alt ca. 130 ha), der bl.a. opfylder ordningens krav til naturindhold, og hvor nationalparken havde forventning om, at lodsejeren ville gennemføre ekstensiv

	græsning. Tilsvarende har nationalparken betalt ansøgninger om permanent ekstensivering (I alt ca. 50 ha). Genopretning af vandløb (Karlebo) og forundersøgelse Karsemosen beskrives særskilt.
Målgruppen	Naturen Private lodsejere
Tidsperiode	Projekterne er gennemført løbende i planperioden
Status og potentialer	Projekterne har haft til formål at bringe vandet tilbage i landskabet og at ekstensivere driften af landbrugsarealer til gavn for biodiversiteten i det åbne land. Projekternes lokalisering bidrager til at øge den naturmæssige sammenhæng i nationalparken.
Ressourcer og økonomi	Anlægsudgifter til vandhuller mv. i perioden: ca. 1,5 mio kr. Udgifter til landbrugskonsulent ifm hegning/ekstensivering + undersøgelser m.v.: ca. 200.000 kr Udgifter til ansøgninger om hegning har udløst EU-støttekroner til hegning i størrelsesordenen 1-1,5mio mio kr. Udgifter til ansøgning om permanent ekstensivering på ca. 30.000 forventes at udløse anslået 3,5 mio kr.
Aktører	Private lodsejere Agrovi (ansøgninger om EU-støtte) Kommuner (der har myndighedsgodkendt)
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.5 Naturprojekter hos private lodsejere	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter (bl.a. løgfrø) - Ny natur - Mere viden om naturen
Indsats	Bedre vandkvalitet i vandløb og søer Sammenhæng mellem naturområder Lokale kræfter bidrager til bedre natur Græsland og overdrev Nye vandhuller God praksis for naturpleje på private arealer
Projektets/tiltagets navn	Naturprojekter hos private lodsejere
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparkbestyrelsen lagde ved vedtagelsen af nationalparkplanen stor vægt på, at der skulle udvikles naturprojekter i samarbejde med de private lodsejere. Nationalparken har på baggrund af henvendelser og opsøgende indsats udviklet og igangsat en række mindre naturprojekter hos private lodsejere, typisk ved at etablere/oprense vandhuller og sikre hegning med henblik på græsning.

	Der er i alt oprenset/gravet 35 vandhuller rundt om i nationalparken hos i alt 17 private lodsejere. Lokaliteterne er især udvalgt ud fra deres placering i korridorer mellem større naturområder, nærhed til eksisterende natur eller beliggenhed i løgfrø-område (se særskilt vedr. løgfrø). Desuden har nationalparken støttet to fire projekter med assisteret spredning af overdrevsplanter, herunder et støttet via nationalparkpuljen. Nationalparken har endvidere hidtil været i alt ca. 20 lodsejere (flere sammenfald med andre indsatser) behjælpelige med at søge tilskud fra Landbrugsstyrelsen/SGAV til hegning på arealer (i alt ca. 130 ha), der bl.a. opfylder ordningens krav til naturindhold, og hvor nationalparken havde forventning om, at lodsejeren ville gennemføre ekstensiv græsning. Tilsvarende har nationalparken betalt ansøgninger om permanent ekstensivering (i alt ca. 50 ha). Nationalparken har i to tilfælde støttet hegning af private arealer, hvor der kan forventes højere naturværdi ved græsning. v Genopretning af vandløb (Karlebo) og forundersøgelser vedr. Karsemosen og Nyrup Sø/mose beskrives særskilt. Nationalparken fortsætter det opsøgende arbejde med at udvikle naturprojekter sammen med private lodsejere. Det har været et ønske fra den afgående bestyrelse, at der skal arbejdes med større projekter. Nationalparken har derfor i de seneste år søgt at få udviklet projekter, der dækker større arealer og flere lodsejere, hvilket har været vanskeligt pga. forskelligartede forventninger til projekterne, forskellige ønsker, ejendomsstruktur og forbehold overfor evt. virkning på ejendomsværdi af at få mere natur på ejendommen, ikke mindst i spørgsmålet om græsning. Større mulige naturgenopretningsprojekter er beskrevet særskilt (Karsemosen, Nyrup Sø).
Målgruppen	Naturen Private lodsejere
Tidsperiode	Projekterne er gennemført løbende i planperioden
Status og potentialer	Projekterne har haft til formål at bringe vandet tilbage i landskabet og at ekstensivere driften af landbrugsarealer til gavn for biodiversiteten i det åbne land. Projekternes lokalisering bidrager til at øge den naturmæssige sammenhæng i nationalparken.
Ressourcer og økonomi	Anlægsudgifter til vandhuller mv. i perioden: ca. 1,8 mio kr. Udgifter til landbrugskonsulent ifm hegning/ekstensivering + undersøgelser m.v.: ca. 200.000 kr Udgifter til ansøgninger om hegning har udløst EU-støttekroner til hegning i størrelsesordenen 1-1,5mio mio kr.

	Udgifter til ansøgning om permanent ekstensivering på ca. 30.000 har udløst anslået 3,5 mio kr.
Aktører	Private lodsejere Agrovi (ansøgninger om EU-støtte) Kommuner (der har myndighedsgodkendt)
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.6 Støtte eksisterende frivilligrupper som f.eks. Pileurt-banden	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	Frivillighed og forankring
Indsats	Livtag med invasive arter Frivilligrupper
Projektets/tiltagets navn	Støtte eksisterende frivilligrupper som f.eks. Pileurt-banden
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken optog i 2020 dialog med Pileurtbanden med henblik på at understøtte deres aktiviteter, f.eks. ved at finansiere materialer og maskinel til bekæmpelse. Det er ikke lykkedes at få Pileurtbanden til at udnytte tilbuddet.
Målgruppen	Frivillige naturplejere
Tidsperiode	2023-2027
Status og potentialer	Projektet skal øge mulighederne mere naturgræsning af især små naturområder, som skal bidrage til at forbedre levesteder og naturtyper og øge sammenhængen i naturen i Nordsjælland
Ressourcer og økonomi	Nationalparken havde gennem tre år en bevilling på 60.000, der blev overført fra år til år, men ikke blev anvendt, trods flere opfordringer til Pileurtbanden. Nationalparken fjernede derefter bevillingen til andre formål.
Aktører	Pileurtbanden
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.7 Bedre levesteder for spættet bredpande og hugorm	
Indsatsområde	Bedre levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	- Biologisk mangfoldighed i lysåben natur... - Biologisk mangfoldighed i skovene - Mere viden om naturen
Indsats	Indsats for arter - Forbedre 10 levesteder for sommerfugle
Projektets/tiltagets navn	Bedre levesteder for spættet bredpande og hugorm
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Sommerfuglen spættet bredpande er gået stærkt tilbage i Nordsjælland. Den er i fare for at forsvinde fra Gribskov, og

	nationalparken gennemførte – efter at have fået lavet en baseline-rapport med anbefalinger til konkrete indsatser - i samarbejde med Naturstyrelsen et projekt, som har til formål at forbedre levesteder for arten. I et projektområde på ca. 14 ha ved Rummelborg Dam i den sydlige del af Gribskov blev der gennemført rydninger, opsat hegn og indført græsning for at genskabe lysåben natur. Der blev desuden gennemført rydninger langs en af de centrale skovveje, hvor arten er registreret flere gange. I forbindelse med projektet blev der efter rådgivning fra herpetologer gennemført rydninger for at forbedre levevilkårene for hugorm, hvis levesteder i området var under tilgroning. Der blev med klaplåger sikret offentlighedens adgang til hegningen
Målgruppen	Spættet bredpande
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Projektet gennemført og ekstensiv græsning pågår.
Ressourcer og økonomi	Baselinerapport – spættet bredpande: 20.000 Nationalparken finansierede rydninger og hegning af området: ca. 300.000. Naturstyrelsen forestår den efterfølgende drift, herunder aftaler om græsning.
Aktører	Naturstyrelsen Aktive feltfolk
Skema udfyldt af:	LAR

1.3.8 Vandløbsprojekter og vandhuller	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	- Bedre levesteder for særlige og sårbare arter - Ny natur - Mere viden om naturen
Indsats	Bedre vandkvalitet i vandløb og søer - Fritlægge eller omlægge delstrækninger af 1-3 vandløb - Oprende 5-10 vandhuller Nye vandhuller
Projektets/tiltagets navn	Vandløbsprojekter og vandhuller
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Esrum Å: forundersøgelser – genopretning af Esrum Å fra Esrum Sø forbi Esrum Kloster og Møllegård Kålhav Å, Karlebo: Fritlagt ca. 150 m rørlagt vandløb Tinghuse Å: Forundersøgelse af fritlægning af 400 m Oprensat/gravet 7 vandhuller på Naturstyrelsens arealer ved Nyruphus og 2 på Arrenæs, samt 2 vandhuller på kommunale arealer (Kelleriskilen). Forundersøgelse for genopretning af Nyrup Sø beskrives særskilt

	Vandhuller hos private lodsejere beskrives særskilt. Forundersøgelserne har givet mere viden om lokaliteterne.
Målgruppen	Naturen
Tidsperiode	Fordelt over perioden (2020-2024)
Status og potentialer	Projekterne har haft til formål at bringe vandet tilbage i til gavn for biodiversiteten i det åbne land. Esrum Å: Vandføringsmålinger fortsætter. Der arbejdes videre med projektet med henblik på realisering af genopretningen. Projektet er indarbejdet i den kommunale omlægningsplan under Den Grønne Trepert. Kålhav Å: gennemført Tinghus Å: ej prioriteret gennemført (manglende finansiering). Vandhuller på offentlige arealer: gennemført (på Arrenæs løgfrø)
Ressourcer og økonomi	Forundersøgelser Esrum Å: ca. 440.000 (inkl. 3 års vandmålinger) Kålhav Å (forundersøgelse + gennemførelse): ca. 320.000 kr. Forundersøgelse Tinghus Å: 46.000 Anlægsudgifter til vandhuller: 70.000 (Arrenæs), 47.500 (Nyruphus), 36.800 (Kelleris).
Aktører	Naturstyrelsen Private lodsejere Kommuner
Skema udfyldt af:	LAR

1.4 Mere viden om naturen

1.4.1 Samararbejde med Danmarks Artsportal	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Overvågning af særlige arter og naturtyper - Samararbejde med Danmarks Artsportal, så data fra nationalparken indrapporteres
Projektets/tiltagets navn	Samararbejde med Danmarks Artsportal
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken blev i 2021 oprettet som bruger på Danmarks Artsportal på linje med myndigheder m.v. Data fra alle nationalparkens projekter bliver indrapporteret enten direkte til artsportalen eller via arter.dk. Det gælder både data fra professionelle (konsulenter m.v.) og fra frivillige (eks. fra bioblitz). På arter.dk er data offentligt tilgængelige.
Målgruppen	Myndigheder Forskere og eksperter Offentligheden

Tidsperiode	Løbende
Status og potentialer	Ved at indrapportere data, bliver de offentligt tilgængelige for alle, inkl. internationalt, da data fra artsportalen indrapporteres til den globale database GBIF.
Ressourcer og økonomi	-
Aktører	Artsportalen, konsulenter og frivillige.
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.2 Bioblitz i nationalparken	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Klogere på nationalparken Frivillighed og forankring
Indsats	Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper Frivilligrupper
Projektets/tiltagets navn	Bioblitz i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har siden 2022 årligt holdt bioblitz for eksperter på lokaliteter rundt om i nationalparken: Hornbæk Golfklub, Tisvilde Hegn/Melby Overdrev, Esrum Kloster og Møllegård, Rørtangkilen og Krogerup Højskole. I 2026 er afholdt bioblitz i Naturnationalpark Hellebæk. Rørtang og Krogerup afholdtes i samarbejde med hhv. DN-Helsingør og Højskolen, Hellebæk sammen med Naturstyrelsen. Bioblitzerne har alle givet imponerende artslistes, (Danmarksrekord i 2023), og der bliver fundet/genfundet mange sjældne arter og endog nye for landet. Bioblitzerne giver et solidt indblik i artsrigdommen på de respektive lokaliteter. Bioblitzerne afholdes i samarbejde med Team 11K, som har et kæmpe netværk af eksperter, og som hjælper med bestemmelse og formidling (inkl. børnebioblitz) og forestår indrapportering af data. Alle data indrapporteres til arter.dk
Målgruppen	Frivillige artsnørder Lokale og besøgende Naturforvaltere
Tidsperiode	2022-

Status og potentialer	Projektet kan give nyttig viden om nationalparkens biologiske mangfoldighed til brug i forvaltning og formidling. Der er gode historier i sjældne og sjove arter!
Ressourcer og økonomi	Årligt 40.000-70.000, afhængigt af ambitionsniveau og medfinansiering.
Aktører	Eksperter i forskellige organismegrupper fra hele landet
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.3 Botaniske klenodier i nationalparken	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter Formidling til lokalbefolkning og besøgende Klogere på nationalparken Forskning og evaluering
Indsats	Eksisterende naturværdier - Genbesøge og kortlægge planter.... På... lokaliteter med tidligere registreringer Overvågning af særlige arter og naturtyper
Projektets/tiltagets navn	Botaniske klenodier i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	2 førende botanikere udvalgte i samarbejde med nationalparken 10 sjældne og karakteristiske plantearter på flere naturtyper, som der blev gjort status på. Arterne omfatter bl.a. linnea, enblomstret vintergrøn, nikkende kobjælde m.fl. En lang række lokaliteter er genbesøgt for at verificere tidligere fund. Rapporten gør bevaringsstatus og giver forslag til forvaltning af de pågældende arter. Nationalparken gik som opfølgning på rapporten i dialog med Naturstyrelsen om forvaltning af levesteder for linnea og enblomstret vintergrøn i Tisvilde Hegn og fik udarbejdet helt konkrete forslag til indsatser, som NST vil anvende i forvaltningen af området.
Målgruppen	Myndigheder (herunder Naturstyrelsen) og rådgivere Forskere og eksperter Offentligheden
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Rapporten kan bruges som grundlag for yderligere beslutninger om fremtidige forvaltningstiltag
Ressourcer og økonomi	Rapporten: 100.000 Forvaltningsforslag: 40.000

Aktører	Botanikerne Henrik Ærenlund Petersen og Nina Kjær-Pedersen
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.4 Edderkopper i nationalparken	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Klogere på nationalparken
Indsats	Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper
Projektets/tiltagets navn	Edderkopper i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken indgik i 2023 samarbejde med Frederik Leck Fischer om at registrere en overset artsgruppe, edderkopperne, i Gribskov og i Tisvilde Hegn. Mange spændende fund, inkl. 2 nye arter for landet. I 2024 blev gennemført en mere systematisk baseline-undersøgelse i Hellebæk skov i undersøgelsesfelter, omfattet af anden overvågning. De to rapporter er rigt illustrerede med close-up-billeder af arterne. Formidling af edderkopper har vist sig at have en meget stor appel i offentligheden, og medierne griber historierne med kyshånd. 3 foredrag om edderkopper som opfølgning på projektet har været velbesøgte.
Målgruppen	Myndigheder Forskere og eksperter Offentligheden
Tidsperiode	2023-24
Status og potentialer	Rapporterne kan bruges som grundlag for beslutninger om fremtidige forvaltningstiltag Edderkopperne er virkeligt formidlingsegnede
Ressourcer og økonomi	Samlet 200.000 for de to rapporter.
Aktører	Fortællinger i Felten v/Frederik Leck Fischer
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.5 Registrering af flagermus	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Klogere på nationalparken

Indsats	Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper
Projektets/tiltagets navn	Registrering af flagermus
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken fik i 2021 gennemført registreringer af flagermus i 3 områder i nationalparken: Store Dyrehave (bl.a. for at finde ud af, om bredøret flagermus er nået til NSJ) Marienlyst slotspark (som en del af grundlaget for arbejdet med en plan for slotsparken) Krogerup Højskole (som en del af grundlaget for at lave en plan for parken) Der er udarbejdet tre rapporter.
Målgruppen	Offentligheden Myndigheder og rådgivere
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Flagermus er strengt beskyttede organismer, og øget kendskab til arternes forekomst giver bedre mulighed for at arbejde med beskyttelsen. Flagermus er samtidig mytiske væsner med stor appel i offentligheden
Ressourcer og økonomi	105.000
Aktører	Flagermuseksperten over alle: Hans Baagøe.
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.6 God praksis for naturpleje på private arealer	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	God praksis for naturpleje på private arealer
Projektets/tiltagets navn	God praksis for naturpleje på private arealer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken rådgiver gennem opsøgende kontakt og henvendelser om forvaltning af arealer, som i en række tilfælde har mundet ud i konkrete samarbejdsprojekter (se Naturprojekter hos private lodsejere under Lysåben natur...).
	Der er afholdt et temamøde for lodsejere om bl.a. udvikling af natur på landejendomme og tilskudsordninger.
	Nationalparken har i forbindelse med projektet om status og muligheder for naturgræsning holdt erfa-møder med kommunale

	medarbejdere og repræsentanter for lodsejere m.fl., som bl.a. har dannet grundlag for at iværksætte projektet om mere naturgræsning i Nordsjælland (se særskilt beskrivelse om Naturgræsning under Lysåben natur...), der har som integreret indsats at yde rådgivning og vejledning om græsning til private lodsejere.
Målgruppen	Private lodsejere
Tidsperiode	Løbende
Status og potentialer	Udviklingen af nationalparken i retning af mere og mere sammenhængende natur fordrer løbende rådgivning.
Ressourcer og økonomi	Timer Temamøde 2023 for lodsejere om naturpleje og –naturordninger: 40.000
Aktører	Nationalparkens sekretariat Kommunale medarbejdere
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.7 Udvikling i vegetationen i Maglemose i Gribskov	
Indsatsområde	Mere viden om naturen
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Klogere på nationalparken Forskning og evaluering
Indsats	Eksisterende naturværdier - Genbesøge og kortlægge planter.... På... lokaliteter med tidligere registreringer Overvågning af særlige arter og naturtyper Forskning i nationalparkens værdier
Projektets/tiltagets navn	Udvikling i vegetationen i Maglemose i Gribskov
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Københavns Universitet har omkring 1980 og 2000 gennemført standardiserede undersøgelser af vegetationen og dens udvikling i Maglemose i Gribskov. Nationalparken indgik samarbejde med eksperter om at gentage undersøgelsen her 20 år efter. Der er udarbejdet en rapport, og en videnskabelig artikel er på vej til Flora og Fauna. I forbindelse med undersøgelsen blev fundet en ny mos-art for landet.
Målgruppen	Forskere og eksperter Offentligheden Myndigheder og rådgivere
Tidsperiode	2021

Status og potentialer	Med undersøgelsen fortsættes en systematisk, regelmæssig registrering og der tilvejebringes et datagrundlag, som kan have forskningsmæssig interesse og interesse i forhold til forvaltningen af Maglemose, der ligger centralt i Gribskov i nationalparken. Projektet burde retteligen være inkluderet som forskningsprojekt.
Ressourcer og økonomi	100.000
Aktører	Botanikeren Irina Goldberg Lektor emeritus ved. KU Peter Milan Petersen Dansk Botanisk Forening (artikel)
Skema udfyldt af:	LAR

1.4.8 Vejbarrierer for odder i Nordsjælland	
Indsatsområde	Bedre og levesteder for særlige og sårbare arter
Supplerende indsatsområder	
Indsats	Indsats for arter (Identificere barrierer for og mulige projekter til støtte for odderens genindvandring til Nordsjælland)
Projektets/tiltagets navn	Vejbarrierer for odder i Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Fundet af to trafikdræbte oddere nær nationalparken viste, at odderen kunne være på vej tilbage til Nordsjælland efter 50 års fravær, men også, at trafikdrab kan være en væsentlig barriere for tilbagekomsten. Nationalparken indgik aftale med Aarhus Universitet om at få kortlagt de steder i nationalparken, hvor der blev vurderet at være størst risiko for trafikdrab, og at komme med forslag til faunapassager.
Målgruppen	Vejmyndigheder m.fl.
Tidsperiode	Rapporten blev færdiggjort i 2023
Status og potentialer	Rapporten afdækker behovet for faunapassager. Flere myndigheder har taget rapporten til sig, og passageforholdene for odder blev fra primo 2023-ult. 2025 forbedret på ikke mindre end 8 lokaliteter. Det forventes, at yderligere faunapassager gennemføres i de kommende år. Der er iværksat projekt med registrering af odder (se under forskning)
Ressourcer og økonomi	200.000 til udarbejdelse af rapport. Kommuner, Vejdirektoratet og BaneDanmark har efterfølgende etableret/forbedret faunapassager for sammenlagt ca. 1 mio kr.
Aktører	Aarhus Universitet

	Opfølgning: Kommuner, Vejdirektoratet og BaneDanmark
Skema udfyldt af:	LAR

1.5 Ny natur

1.5.1 Udvikling af store sammenhængende græslande på Arrenæs	
Indsatsområde	Biologisk mangfoldighed i lysåben natur, vandløb og søer
Supplerende indsatsområder	Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter Ny natur Frivillighed og forankring
Indsats	Græsland og overdrev - Understøtte arbejdet med store sammenhængende græslande på Arrenæs Lokale kræfter bidrager til bedre natur Mere vild natur
Projektets/tiltagets navn	Udvikling af store sammenhængende græslande på Arrenæs
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Arrenæs rummer store potentialer for at udvikle sammenhængende græslande. Naturstyrelsen og Halsnæs kommune ejer store arealer og er begge i gang. Flere private lodsejere er interesserede. Nationalparken er i løbende dialog med private lodsejere, Naturstyrelsen og Halsnæs kommune om udvikling af området som græsningslandskab – en dialog der har været sat på pause pga. en verserende fredningssag. Nationalparken har dog sammen med en privat lodsejer udviklet et projekt til hegning af ca. 10 ha på både private og offentlige arealer i tilknytning til eksisterende græssede offentligt ejede arealer. Nationalparken har været i dialog med en privat lodsejer om mulig ekstensivering af ca. 15 ha dyrkede arealer i tilknytning til eksisterende ekstensive arealer ved brug af nationalparkens statsstøtte-godkendte tilskudsordning Nationalparken har endvidere finansieret oprensning af 6 vandhuller til løgfrø, som skal indgå i som integreret del af græsningslandskabet (se under løgfrø-indsats).
Målgruppen	Private og offentlige lodsejere
Tidsperiode	2020-2026
Status og potentialer	Projektet har været stillet af en verserende fredningssag, men det er håbet, at projektet kan genoptages i de kommende år.
Ressourcer og økonomi	Værditabsansættelse: 12.000 i forbindelse med dialog med lodsejer

	Udvikling af græslande – løgfrø-projekt (del af bevilling til løgfrøprojekt –se andet skema)
Aktører	Private lodsejere Naturstyrelsen Halsnæs Kommune
Skema udfyldt af:	LAR

1.5.2 Engprojekt Karsemosen	
Indsatsområde	Ny natur
Supplerende indsatsområder	- Biologisk mangfoldighed i lysåben natur... - Bedre levesteder for særlige og sårbare arter (fugle, orkideer)
Indsats	Græsland og overdrev
Projektets/tiltagets navn	Engprojekt Karsemosen
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i sit opsøgende arbejde med at lave sammenhængende naturprojekter på private arealer og indgået aftale med 5 lodsejere ved Arresø om at lave en forundersøgelse af muligheden for genskabe et englandskab ved at hæve vandstanden på ca. 80 ha i Karsemosen ved Arresø (pumpelag). Forundersøgelsen blev gennemført, men en central lodsejer ønskede efterfølgende ikke at fortsætte med projektet, bl.a. pga. usikker økonomi. Halsnæs Kommune har inddraget projektet i sin omlægningsplan i forbindelse med Den Grønne Trepert, hvor bl.a. finansiering afsøges, så der er gode perspektiver for realisering af projektet.
Målgruppen	Naturen Samarbejde
Tidsperiode	2023
Status og potentialer	Potentialet for at lave en englokalitet til gavn for især fugle, herunder ynglende vadefugle, består, og NP samler op på projektet senere. En udfordring er evt. fosforfrigivelse ved hævnning af vandstand på arealerne. Afværgeforanstaltninger ej undersøgt, da projektet strandede på lodsejer-modstand.
Ressourcer og økonomi	Forundersøgelsen kostede 343.000
Aktører	Private lodsejere Naturstyrelsen (Arresø) Halsnæs kommune
Skema udfyldt af:	LAR

1.5.3 Græslandsprojekter – kommunale arealer	
Indsatsområde	Ny natur
Supplerende indsatsområder	- Biologisk mangfoldighed i lysåben natur... - Bedre levesteder for særlige og sårbare arter - Ny natur - Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Græsland og overdrev - Understøtte udvikling af overdrev i Kelleriskilen - Understøtte udvikling af overdrev i Rørtangkilen Mere vild natur Indsats for arter – forbedre 10 levesteder for sommerfugle Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Projektets/tiltagets navn	Græslandsprojekter – kommunale arealer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med kommunerne igangsat forskellige projekter med at genskabe varieret græsland. Der er igangsat flg. projekter: Fredensborg Kommune: Kelleriskilen nord for Humlebæk. Ca. 14 ha. kommunale landbrugsarealer er under konvertering fra konventionelt dyrkede marker til græsland. Nationalparken har bidraget med assisteret spredning af overdrevsplanter (høpodning) og vandhuller. Kommunen har forestået hegning og dyr på arealet. Helsingør Kommune: Rørtangkilden syd for Helsingør. I alt ca. 60 ha kommunale landbrugsarealer er under konvertering fra konventionelt dyrkede marker til græsland. Nationalparken har finansieret udspreddning af frø fra overdrevsplanter. Kommunen har forestået øvrig konvertering, inkl. hegning og græsning m.v. Halsnæs kommune: Bakkestien ved Frederiksværk. Ca. 4 ha kommunale og private arealer i fredet område ved Frederiksværk er med støtte fra nationalparken blevet ryddet og hegnet med henblik på at udvikle overdrevsfloraen og understøtte sommerfugle (køllesværmere), fugleedderkop og markfirben. Kommunen forestår græsningsprojekt. I forbindelse med projektet er også fritlagt fundamenter af gamle krudttårne, der findes på arealet. Hillerød Kommune: Egedam mm. ved Hillerød (beskrives som særskilt projekt)
Målgruppen	Naturen Lokalbefolkningen
Tidsperiode	Fordelt over perioden (2020-2024)
Status og potentialer	Projekterne i Fredensborg, Halsnæs og Helsingør er gennemført. Med vedvarende græsning kan udvikles spændende natur. Stort potentiale for at bringe naturen tættere på lokalbefolkningen
Ressourcer og økonomi	Kelleriskilen: NP: 120.000, FK: 100.000; Landbrugsstyrelsen (hegn)

	Rørtangkilden: NP: 200.000; HK: konvertering, Landbrugsstyrelsen (hegn+permanent ekstensivering) Bakkestien: NP: 250.000 til rydninger og hegn Egedam m.v. (se særskilt projektbeskrivelse)
Aktører	Kommuner Private lodsejere (Bakkestien)
Skema udfyldt af:	LAR

1.5.4 Genopretning af Nyrup Sø og omgivende arealer	
Indsatsområde	Ny natur
Indsats	- Biologisk mangfoldighed i lysåben natur - Bedre levesteder for særlige og sårbare arter
Projektets/tiltagets navn	Genopretning af Nyrup Sø og omgivende arealer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nyrup Sø blev afvandet for 100 år siden, og omkringliggende lavbundsarealer er tilsvarende afvandet. En nærliggende tørvemose er under tilgroning. Helsingør kommune var i 2025 af Europa-Kommissionen udnævnt til Green Leaf City, og nationalparken foreslog, at kommunen og nationalparken i den sammenhæng skulle gå sammen om et naturprojekt omkring Nyrup. Det var kommunen meget interesseret i. De private lodsejere i området blev taget i ed, og der blev gennemført en forundersøgelse for genopretning af søen, vådgørelse af et lavbundsareal samt pleje af en eksisterende mose.
Målgruppen	Helsingør kommune Private lodsejere
Tidsperiode	2025
Status og potentialer	Projektet havde til formål at undersøge mulighederne for naturgenopretning i området. Projektet er færdiggjort, og afsøgning af finansiering er gået i gang. Helsingør kommune har indarbejdet projektet i sin omlægningsplan under Den Grønne Trepert, så der er gode perspektiver for realisering af projektet.

Ressourcer og økonomi	Samfinsieret projekt: EU Green Leaf: 190.000 Nationalparken: 190.000
Aktører	Helsingør Kommune Nationalparken Private lodsejere
Skema udfyldt af:	LAR

2 Kulturarv

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for kulturarven i planperiode 2020-2026, som er opdelt i tre indsatsområder: Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv, den levende kulturarv og mere viden om kulturarven.

2.1 Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv

2.1.1 Arresø Kanal – fra sø til fjord	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsatser	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Strategi for formidling og besøgscentre Mere viden om kulturarven Alle ud i det fri
Projektets/tiltagets navn	Arresø Kanal – fra sø til fjord
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med Industrimuseet Frederiksværk og en række andre aktører igangsat et stedudviklingsprojekt med udgangspunkt i Arresø Kanal, der skal udvikle nye oplevelses- og formidlingsmuligheder, styrke kulturarven og forbedre de rekreative muligheder.
Målgruppen	Lokale og besøgende (nærmere definering udestår)
Tidsperiode	2025 -
Status og potentialer	Der er udarbejdet en skitse til et prospekt, der skal udvikle formidlingen knyttet til kanalen, bl.a. Ågabet, Arsenalet (nationalparkens indgang i Halsnæs Kommune) og Krudtværksområdet. Skitsen peger desuden på potentialer for at udvikle de rekreative muligheder, styrke naturen og lave undersøgelser der giver mere viden om kulturarven. I 2025 blev der som en del af forarbejdet gennemført undersøgelser af det historiske anlæg vandkassen i Frederiksværk mhp. på at kortlægge mulighederne for istandsættelse.
Ressourcer og økonomi	Udestår
Aktører	Industrimuseet Frederiksværk, Naturstyrelsen, Halsnæs Kommune, Ågabet mv.
Skema udfyldt af:	ANKMO

Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
----------------------	--

Indsats	Bevaringsværdige kulturlandskaber og parker
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkningen og besøgende Strategi for formidling og besøgscentre Bekæmpelse af invasive arter
Projektets/tiltagets navn	Den romantiske have ved Flynderupgård - formidling og pleje
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Den gamle, romantiske have ved Flynderupgård har i 2023 fået sig en make-over. Søen er blevet oprenset, en bro er blevet restaureret, og haven har fået et mere åbent udtryk. I 2024 blev indviet en ny vandrerrute særligt målrettet børnefamilier, der formidler kulturarv, landskab, natur og havelægget.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende.
Tidsperiode	2022-2024
Status og potentialer	Projektet er gennemført og indgår i nationalparkens indsats for at styrke og bevare haver og anlæg, samt udviklingen af Flynderupgård som nationalparkens lokale indgang i Helsingør Kommune.
Ressourcer og økonomi	Samlet 130.000 kr. hvoraf nationalparken finansierede 100.000 kr.
Aktører	Arbejdet med haveanlægget er sket i samarbejde med Flynderupgård, Helsingør Kommune og er støttet af Conrad Nellemann og hustrus mindelegat og Flynderupgårds Venner
Skema udfyldt af:	SIASC

2.1.2 Historiske huse – håndværksmetoder og ny viden	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Historiske huse – håndværksmetoder og ny viden
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Helsingør rummer huse helt tilbage fra renæssancen, og i samarbejde med Helsingør Kommune og Helsingør Museum har nationalparken i 2023 markeret, at det var 50 år siden, at en saneringsplan reddede den historiske bykerne. Jubilæet blev blandt andet markeret gennem en byrumsudstilling på Blomstertorvet, samt to workshops målrettet lokalbefolkningen, hvor der var fokus på, hvordan de selv kan bevare de smukke

	gamle huse ved at anvende traditionelle, bæredygtige håndværkstraditioner og farver
Målgruppen	Lokalbefolkning
Tidsperiode	2023
Status og potentialer	Projektet er gennemført.
Ressourcer og økonomi	Udstilling og workshop: 100.000 kr. (ekskl. moms)
Aktører	Helsingør Kommune og Helsingør Museum
Skema udfyldt af:	SIASC

2.1.3 Marienlyst Slotshave	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Bevaringsværdige kulturlandskaber og parker
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkningen og besøgende Biologisk mangfoldighed i skovene Alle ud i det fri
Projektets/tiltagets navn	Marienlyst Slotshave
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I samarbejde med Marienlyst Slots Venner har nationalparkfonden udarbejdet en haveplan for den romantiske have ved Marienlyst Slot. Den romantiske have er en glemt perle, der, da den blev anlagt omkring år 1800, var en af de første og også smukkeste landskabshaver i Danmark. Haveplanen skal danne rammen for den videre udvikling af haven, så den forvandles tilbage til tidligere tiders storhed, samtidig med at biodiversiteten øges til gavn for naturen. I 2025 blev haveplanen suppleret af en natur- og kulturplejeplan, der danner grundlag for en række konkrete initiativer, der gennemføres i 2026 -. Som tillæg hertil udarbejdes en vision.
Målgruppen	Have-, historie- og naturinteresserede lokale og turister.
Tidsperiode	2021 og 2025 -
Status og potentialer	Haveplan og natur- og kulturplejeplan er udarbejdet. I 2026 gennemføres enkelte natur- og kulturplejetiltag, fx . I tillæg hertil er

	en vision under udarbejdelse, der sætter retning for gennemførslen af haveplan- og kultur- og naturpleje tiltag de kommende år.
Ressourcer og økonomi	Haveplan: 150.000 kr. (ekskl. moms) Naturplejeplan: 89.000 kr. (eks. Moms) Plejetiltag og formidling: 50.000 kr. (ekskl. Moms)
Aktører	Projektdeltagere: Marienlyst Slots Venner (projektejer) og NPKN Følgegruppe: Helsingør Kommune, Nordsjællands Park & Vej.
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.1.4 Nyt liv til Gurre Slotsruin	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Alle ud i det fri Mere viden om kulturarven
Projektets/tiltagets navn	Nyt liv til Gurre Slotsruin
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Den gamle middelalderborg Gurre, vest for Helsingør, står bevaret som et smukt monument og udgør en af Danmarks vigtigste borgruiner. I et samarbejde med Naturstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Helsingør Kommune, Museum Nordsjælland og Flynderupgård har nationalparken forsat et flerårigt projekt, der har til formål at rejse cirka 40 millioner kroner til at restaurere og formidle Gurre Slotsruin. I 2023- har der været dialog med forskellige fonde omkring finansiering af projektet.
Målgruppen	Lokalbefolkningen, turister og historieinteresserede.
Tidsperiode	2022 -
Status og potentialer	Projektet afventer finansiering fra én eller flere fonde for at kunne realiseres. Der er hentet midler fra Friluftsrådet til at udvikle en ny stiforbindelse med tilhørende rekreative faciliteter (se projektbeskrivelse under Friluftsliv). Gennem midler fra finansloven pågår en restaurering af ruinen, som Slots- og Kulturstyrelsen gennemfører. Potentialet er fortsat at udvikle formidling af ruinen, landskabet og historien knyttet til Gurre Slotsruin, styrke de rekreative muligheder, sikre fortidsmindet og lave undersøgelser, der giver ny viden.

Ressourcer og økonomi	Samlet budget er ca. 40 mio. kr., hvoraf langt størstedelen er eksterne midler fra fonde mv.
Aktører	Naturstyrelsen Slots- og Kulturstyrelsen Helsingør Kommune Museum Nordsjælland Flynderupgård
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.1.5 Pleje af kulturspor/landskab og formidling ved Frederiksværk	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling i landskabet
Projektets/tiltagts navn	Pleje af kulturspor/landskab og formidling ved Frederiksværk
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i 2022 arbejdet på at synliggøre kulturhistoriske enkeltelementer og helheder ved at gennemføre kulturspor og landskabspleje af to udvalgte steder ved Frederiksværk; Norske Bakke og Arresødal-lejren. Stederne er plejet, så den landskabelige oplevelse styrkes og de kulturhistoriske spor er blevet synliggjort. Dertil er der opsat infoskilte ved Norske Bakke.
Målgruppen	Lokalbefolkning og nationale og internationale besøgende. Teksten på infoskiltene er hovedsageligt på dansk, men har en lille opsamlende tekst på engelsk.
Tidsperiode	Plejen af de to steder blev udført i 2022 mens formidlingen kom til i 2024.
Status og potentialer	Pleje af landskaberne og fortidsminder er gennemført.
Ressourcer og økonomi	Landskabs- og fortidsmindepleje: 26.712,13 kr. Norske Bakke skiltning: 17.500 kr. + 2.566,25 kr. Arresødal-lejren – pleje: 73.372,02 kr. I alt: 120.150,40 kr. (inkl. moms)
Aktører	Nationalparken var projektejer og havde det overordnede ansvar for projektet. Nationalparken havde ligeledes ansvar for udarbejdelsen af formidlingsskilte med faglig bistand fra Industrimuseet. Naturstyrelsen indhentede tilbud fra entreprenør på plejetiltag og havde ansvar for udførelsen af disse.

Skema udfyldt af:	SIASC
--------------------------	-------

2.1.6 Pleje af stendiger	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	
Projektets/tiltagets navn	Pleje af stendiger
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i 2022 arbejdet på at synliggøre kulturhistoriske enkeltelementer og helheder ved at pleje en længere strækning af et stendige ved Græsted-Aggebo Hegn (ca. 800 meter).
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende?
Tidsperiode	2022
Status og potentialer	Projektet er gennemført som planlagt på udvalgte strækninger.
Ressourcer og økonomi	Fjerne vækst på stengærde: 95.965,63 kr.
Aktører	Nationalparken finansierede økonomisk for vækstrydningen. Naturstyrelsen medfinansierede med medgået tid til indhentning af tilbud, styring af projektet mv.
Skema udfyldt af:	SIASC

2.1.7 Pleje, undersøge og formidle Oldtidsvejen ved Holløse Bredning	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Pleje, undersøge og formidle Oldtidsvejen ved Holløse Bredning
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I nationalparken finder man en af landets ældste veje, der stammer helt tilbage fra jernalderen. I løbet af 2023 blev vejen afrenset og plejet, og der blev foretaget arkæologiske undersøgelser for at afdække eventuelt yderligere vejforløb. Ud fra

	undersøgelserne er der derefter blevet udarbejdet en rapport om fortidsmindet.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende, særligt natur- og kulturinteresserede.
Tidsperiode	2022-2024
Status og potentialer	Projektet er gennemført.
Ressourcer og økonomi	250.000 kr.
Aktører	Nationalparken finansierede økonomisk. Museum Nordsjælland havde ansvar for at indgå aftaler med eksterne leverandører, fx entreprenører og indkøb af materialer.
Skema udfyldt af:	SIASC

2.1.8 Hammermøllen i Hellebæk	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatser	
Projektets/tiltagets navn	Hammermøllen i Hellebæk
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I samarbejde med Hellebæk-Aalsgaards Egnshistoriske Forening gennemførte nationalparken en række tekniske og historiske undersøgelser, der bidrog til at klarlægge tilstanden af Hammermøllen i Hellebæk, herunder historiske optegnelser og en projektering af en gennemgribende istandsættelse, der skal sikre møllen for eftertiden.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende, særligt natur- og kulturinteresserede.
Tidsperiode	2023 - 2024
Status og potentialer	Projektet er gennemført. Hellebæk-Aalsgaards Egnshistoriske Forening arbejder på at indhente finansiering til istandsættelse og formidling af møllen.
Ressourcer og økonomi	Samlet budget var 350.000 kr., hvoraf nationalparkens medfinansierede 150.000 kr.
Aktører	Nationalparken, Hellebæk-Aalsgaards Egnshistoriske Forening og Naturstyrelsen.

Skema udfyldt af:	ANKMO
--------------------------	-------

2.1.9 Carlsstenen ved Grønnessegaard Gods	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsats	Formidling til lokalbefolkning og besøgende.
Projektets/tiltagets navn	Carlsstenen ved Grønnessegaard Gods
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Der er gennemført pleje af stendyssen Carlsstenen, der er et fredet fortidsminde i nærheden af Roskilde Fjord ved Grønæssegård Gods. Stenen er synliggjort i landskabet og den eksisterende formidling er opdateret i samarbejde med den private lodsejer.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende, særligt natur- og kulturinteresserede.
Tidsperiode	2023 - 2024
Status og potentialer	Projektet er gennemført
Ressourcer og økonomi	100.000 kr. til pleje og formidling
Aktører	Nationalparken og privat lodsejer.
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.1.10 Arkæologisk rapport Esrum Kloster	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsats	Mere viden om kulturarven Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Arkæologisk rapport Esrum Kloster
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Der er gennemført arkivstudier og undersøgelser som grundlag for en rapport, der kortlægger viden om de arkæologiske undersøgelser, der er udført ved Esrum Kloster og de omkringliggende arealer.

	Rapporten indeholder desuden flere forslag til projekter, der kan bidrage med ny viden og forskning.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende, særligt natur- og kulturinteresserede.
Tidsperiode	2023 - 2024
Status og potentialer	Projektet er gennemført. Viden og perspektiver indgår i udviklingen af nye projekter knyttet til Esrum Kloster, bl.a. den planlagte genslyngning af Esrum Å.
Ressourcer og økonomi	Samlet budget var 150.000 kr., hvoraf nationalparkens medfinansierede 75.000 kr.
Aktører	Nationalparken, Museum Nordsjælland, Esrum Kloster & Møllegård.
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.1.11 Undersøgelser af Stenholt Mølle	
Indsatsområde	Bevare, pleje og istandsætte den fysiske kulturarv
Indsats	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkningen og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Undersøgelser af Stenholt Mølle
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken gennemførte i samarbejde med private lodsejer en række undersøgelser af tilstanden af kulturmiljøet, herunder mølleanlæg og mølledam, ved Stenholt Mølle syd for Esrum Sø. Møllens historie går tilbage til middelalderen, hvor den hørte til Esrum Kloster. Formålet med undersøgelserne var at få klarlagt potentialer og økonomi i en restaurering/genopretning af kulturmiljøet,
Målgruppen	Intern til udvikling af nye projekter, samt til samarbejdspartnere
Tidsperiode	2022
Status og potentialer	Projektet er gennemført som planlagt på udvalgte strækninger.
Ressourcer og økonomi	55.000 kr. til undersøgelser og registrering, samt udgivelse af fagrapporter.
Aktører	Nationalparken finansierede økonomisk for vækstrydningen.

	Naturstyrelsen medfinansierede med medgået tid ti indhentning af tilbud, styring af projektet mv.
Skema udfyldt af:	SIASC

2.2 Den levende kulturarv

2.2.1 Esrum Mølle	
Indsatsområde	Den levende kulturarv
Indsats	Arbejdende laug
Supplerende indsatser	Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi
Projektets/tiltagets navn	Esrum Mølle
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har gennem et flerårigt samarbejde med Esrum Kloster & Møllegård og Gribskov Kommune om at få Esrum Mølle renoveret og klar til brug igen. I 2023 fik den gamle mølle restaureret med støtte fra Augustinusfonden, og der blev også oprettet et møllelaug, som skal tage sig af den gamle mølle. Lauget består af en række frivillige, der løbende vedligeholder og kører med møllen. I 2024 blev en ny udstilling indviet, der med lyssætning, film og lydfortælling formidler møllen og vandets kraft, samt en publikation som uddeles til besøgende.
Målgruppen	Lokalbefolkningen, turister og frivillige hænder.
Tidsperiode	2022-2024
Status og potentialer	Projektet er afsluttet. Møllelauget er fortsat i funktion og vedligeholder og formidler Esrum Mølle.
Ressourcer og økonomi	Restaurering af møllen: 550.000 kr. Formidling og udstilling: 1.383.000 kr. Heraf var nationalparkens medfinansiering 170.000 kr.
Aktører	Esrum Kloster & Møllegård Gribskov Kommune Frivillige i møllelauget
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.2.2 Kongernes Jagt	
Indsatsområde	Den levende kulturarv

Indsats	Den levende historie
Supplerende indsatser	Arrangementer med fagligt fokus
Projektets/tiltagets navn	Kongernes Jagt
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2023 og 2024 afholdte nationalparken det stort anlagte arrangement Kongernes Jagt i samarbejde med en række lokale organisationer og foreninger. Det blev en dag, hvor historien i nationalparken blev gjort levende, og næsten 1000 gæster kiggede forbi. Formålet med det store arrangement var særligt at formidle om hesteavlens historie i området.
Målgruppen	Ride- og jagtforeninger, lokale og besøgende i alle aldre – særligt besøgt af børnefamilier.
Tidsperiode	2023-2024
Status og potentialer	Erfaringerne fra Kongernes Jagt bruges til at udvikle nye, kulturhistoriske arrangementer.
Ressourcer og økonomi	100.000 – 150.000 kr. årligt.
Aktører	Arrangementet blev til i samarbejde med Sportsrideklubben, Historiske Rideruter i Kongernes Nordsjælland, Nordsjællands Ridelaug – Paraplyen, Danmarks Jægerforbund, Frederiksborg Hesteavlsforening, Esrum Kloster & Møllegård og Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland.
Skema udfyldt af:	SIASC

2.2.3 Reliktplanter i nationalparken	
Indsatsområde	Den levende kulturarv
Indsats	Mere viden om nationalparken
Supplerende indsatser	Forskning og evaluering Sårbare arter og deres levesteder Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Reliktplanter i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2024 gennemførte nationalparken i samarbejde med en botaniker en kortlægning af relikplanter (kulturplanter) på udvalgte steder, fx klostre, borgruiner og historiske haver. Formålet var at kortlægge hvilke historiske planter der findes, formidle dem og indtænke

	hensynet til dem i pleje/drifte af arealerne. Viden fra projektet er udgivet i en rapport.
Målgruppen	Fagfolk/drift og historisk interesserede.
Tidsperiode	2024
Status og potentialer	Projektet er afsluttet. Der forventes at blive gennemført en opfølgende kortlægning i 2029 for at monitorere arternes udbredelse.
Ressourcer og økonomi	60.000 kr.
Aktører	Naturstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.2.4 Frederiksborghesten tilbage til Esrum Kloster	
Indsatsområde	Den levende kulturarv
Indsats	Klostrene og Kongernes Nordsjælland
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Frederiksborghesten tilbage til Esrum Kloster
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Projektet havde til formål at få den historiske Frederiksborghest tilbage til Esrum Kloster, hvor den oprindeligt er blevet avlet. Gennem projektet blev forskellige muligheder undersøgt, bl.a. anskaffelse eller samarbejde med stutierier/hestavlere, men det var af forskellige praktiske og logistiske årsager ikke muligt.
Målgruppen	Lokalbefolkning og besøgende, særligt hesteinteresserede og ryttere
Tidsperiode	2021-22
Status og potentialer	Projektet er afsluttet. Viden fra projektet blev anvendt i realiseringen af Kongernes Jagt, der bl.a. havde til formål at formidle hesteavl og Frederiksborgbestens historie.
Ressourcer og økonomi	-
Aktører	Nordsjællands Ridelaug, Esrum Kloster & Møllegård.
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.3 Mere viden om kulturarven

2.3.1 Forskningsprojekt enevælden og Kongernes Nordsjælland	
Indsatsområde	Mere viden om kulturarven
Indsats	Klostrene og kongernes Nordsjælland
Supplerende indsatser	Forskning og evaluering
Projektets/tiltagets navn	Forskningsprojekt Enevælden og Kongernes Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Gennem arkiv og litteraturstudier er der gennemført et forskningsprojekt, der har undersøgt særligt Christian V og Frederik IVs aftryk i nationalparkens område, herunder fx Parforcejagtlandskabet og Fredensborg Slot.
Målgruppen	Fagfolk/historikere, samt kultur- og historieinteresserede.
Tidsperiode	2021-2022
Status og potentialer	Forskningsprojekt gennemført og viden er formidlet i bl.a. artikler og årbøger. Fagfællebedømt forskningsartikel afventer fortsat publikation.
Ressourcer og økonomi	125.000 kr.
Aktører	Museum Nordsjællands, Slots- og Kulturstyrelsen
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.3.2 På tværs af Kongernes Nordsjælland	
Indsatsområde	Mere viden om kulturarven
Indsats	Klostrene og kongernes Nordsjælland Industriens historie
Supplerende indsatser	Forskning og evaluering Øget viden om natuhistorie, geologi og landskab Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	På tværs af Kongernes Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2023-24 gennemførte nationalparken et forprojekt, der har kortlagt en stor del af den litteratur og viden om nationalparkens område med særlig fokus på kulturarven. Formålet var at lave udgive en bog, der formidlede denne viden via finansiering fra fonde.

Målgruppen	Fagfolk/historikere, samt kultur- og historieinteresserede.
Tidsperiode	2023-2025
Status og potentialer	Bogprojektet er ikke realiseret grundet manglende ekstern finansiering. Viden/kortlægning benyttes i andre sammenhænge, bl.a. udvikling af nationalparkens formidling.
Ressourcer og økonomi	80.00 kr.
Aktører	
Skema udfyldt af:	ANKMO

2.3.3 Industrihistorisk samarbejde	
Indsatsområde	Mere viden om kulturarven
Indsats	Industriens historie
Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Industrihistorisk samarbejde
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 gennemførte nationalparken i samarbejde med Industrimuseet Frederiksværk og Hellebæk-Aalsgaards Egnshistoriske Forening en række ture, der formidler kulturarven og særligt industrihistorien på tværs af nationalparkens område. Udover turene blev der udgivet en folder, der formidler en række udvalgte industrihistoriske steder i nationalparken.
Målgruppen	Lokalbefolkningen og besøgende
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Projektet er afsluttet. Folderen er stadig tilgængeligt på tryk og online.
Ressourcer og økonomi	80.00 kr.
Aktører	
Skema udfyldt af:	ANKMO

3 Friluftsliv

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for friluftslivet i planperiode 2020-2026 opdelt i tre indsatsområder: Alle ud i det fri, hensynsfuldt friluftsliv og anlæg og faciliteter til friluftsliv.

3.1 Alle ud i det fri

3.1.1 Etablere gå fællesskaber	
440505	Alle ud i det fri
Indsats	Flere fællesskaber
Projektets/tiltagets navn	Etablere gå fællesskaber
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2020 fik Gribskov Kommune og DGI bevilliget 2 millioner kroner af friluftsrådet, til at etablere gå-fællesskaber i Nordsjælland. I 2021 gik nationalparken ind i projektet med timer og 15.000 kr. Projektet lever videre i dag under navnet "Gribskov går sammen", der styres af Gribskov kommune og foreningen Tisvildevejen, som er et vandre fællesskab. Gribskov går sammen uddanner frivillige gå-værter, som planlægger ture til offentligheden og arrangerer derudover også Store vandredag i Gribskov Kommune, som nationalparken deltog i, i 2024, hvor vi tilbød "the og tur omkring Esrum Sø".
Målgruppen	Borgere i Gribskov kommune
Tidsperiode	Opstart i 2020, projektet kører stadig. NP havde økonomisk bidrag i 2021 og støttede projektet med en tur i 2004.
Status og potentialer	Projektet er godt forankret i Gribskov kommune og kan med fordel spredes ud til de fire andre kommuner i nationalparken. Man kan derfor lave store vandredag i nationalparken, i stedet for kun Gribskov.
Ressourcer og økonomi	2 mio. fra Friluftsrådet i 2020 15.000 kr fra nationalparken i 2021 Nuværende drift og økonomi er via Gribskov kommune og Foreningen for Tisvildevejen
Aktører	Gribskov kommune Foreningen for Tisvildevejen DGI
Skema udfyldt af:	CAERO

3.1.2 Hængekøjer	
440505	Alle ud i det fri
Indsats	God færdsel Tilgængelighed Hensynsfuldt friluftsliv
Projektets/tiltagets navn	Hængekøjer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2023 indgik NPKN en samarbejdsaftale med Foreningen for Tisvildevejen om etableringen af et hængekøjehotel ved Tibberuphus. Projektet har til formål at gøre friluftsoplevelser mere tilgængelige ved at tilbyde gratis udlån af hængekøjer via en ubemandet selvbetjeningsboks. Samtidig fungerer hotellet som en formidlingsplatform, hvor besøgende får vejledning og gode råd om hensynsfuld adfærd og færden i naturen. Hængekøjehotellet åbnede for udlån i sensommeren 2025. Projektet evalueres efter en 3-årig brugsperiode, hvorefter det skal besluttes om projektet skal fortsætte i sit nuværende format. Et samarbejde med NST er opstået under projektet, som bidrager med etablering af primitive overnatningssteder med ophæng til samt skiltning i nærområdet omkring Tibberuphus. Projektet har også afstedkommet en bevilling på 550.000 kr. til Tibberuphus fra Nordea fonden til udbyggelse af hængekøjehotellet og etablering af kørestolsvenlige toiletfaciliteter.
Målgruppen	Frilftsbrugere i Gribskov og besøgende v. Tibberuphus
Tidsperiode	2023-2025
Status og potentialer	Projektet er et godt eksempel på hvordan et lille projekt, kan spille ind i flere projekter og hvordan NPKN kan være tilstede lokalt som samlende kraft for flere partnere. Der vil løbende blive evalueret på brugen af hængekøjerne og hvis tiltaget viser sig at være succesfuldt, kan dette udbredes til andre knudepunkter i NPKN.
Ressourcer og økonomi	NPKN- 50.000 kr.
Aktører	NPKN Foreningen for Tisvildevejen NST
Skema udfyldt af:	CAERO

3.1.3 På tur med LAVUK og nationalparken	
Indsatsområde	440508 – Alle ud i det fri
Indsats	Forbedre adgangen for alle
Projektets/tiltagets navn	På tur med LAVUK og nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	1)2021-2023 Samarbejde med LAVUK om at kortlægge tilgængeligheden ved friluftsfaciliteter, med henblik på personer med funktionsnedsættelse. Første del er påbegyndt i 2021 og denne del af projektet blev færdiggjort i 2023, hvor 15 ruter, afprøvet af LAVUKs medarbejdere blev lagt op på uдинaturen.dk under ruter med fokus på tilgængelighed. Ruterne blev lagt op med hjælp fra Videnscenter for Handicap og NST. 2)2023-2025 I 2024 støttede nationalparken LAVUK med 46.000 kr. til udgivelse af en naturguide med rutebeskrivelserne. I 2025 bistår nationalparken LAVUK med at uddele og videreformidle bogens indhold til relevante institutioner i og omkring nationalparken gennem møder og ture på bookingportalen.
Målgruppen	Besøgende, både lokale og turister. Hovedsageligt folk med fysiske eller psykiske handicap.
Tidsperiode	Første del af projektet blev påbegyndt i 2021 og færdiggjort i 2023. Anden del af projektet blev påbegyndt i 2023 og færdiggøres i 2025.
Status og potentialer	Friluftsliv med fokus på tilgængelighed er et fokusområde for både NST og nationalparken. NST har gennem samarbejdet med LAVUK fået etableret shelters, stier mm. til kørestolsbrugere, ligesom nationalparkens faciliteter har fået større fokus på at være tilgængelige for alle. Dette vil fremadrettet være et fokuspunkt for friluftsliv i nationalparken. I 2025 påbegynder nationalparken et samarbejde med Patientulykkesforeningen, som skal skabe lokale fællesskaber i naturen for folk med funktionsnedsættelser. Her vil viden og erfaring fra samarbejdet med LAVUK blive inddraget.
Ressourcer og økonomi	2022- 58.500 kr. 2023 – 16.500 kr. 2024 - 46.000 kr.
Aktører	Naturstyrelsen, Videnscenter for handicap, LAVUK Pibergården
Skema udfyldt af:	CAERO/MIABR

3.1.4 Udvikling og tryk af foldere og kort over nationalparken

Indsatsområde	Alle ud i det fri
Supplerende indsatsområder	- Hensynsfuldt friluftsliv - Formidling til lokalbefolkning og besøgende - Strategi for formidling og besøgscentre - Bæredygtige oplevelser og produkter
Indsats	Styrke sammenhængende stisystemer og ruter
Projektets/tiltagets navn	Udvikling og tryk af foldere og kort over nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Tre turfoldere, der dækker forskellige dele af parken, blev udgivet på både dansk og engelsk. Disse foldere giver overblik over attraktioner, friluftsmuligheder og historiske steder i hhv. øst, midt og vest af nationalparken. De er tilgængelige både ved nationalparkens udpegede indgange, lokale biblioteker, samt på nationalparkens hjemmeside. I folderne er der desuden optrykt gode råd og tips til hensynsfuldt friluftsliv.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken – både lokale, samt nationale og internationale turister
Tidsperiode	Projektet påbegyndtes i 2021, og folderne blev første gang udgivet i 2022. I 2024 blev folderne opdateret med nye billeder og farver, så de i højere grad afspejler nationalparkens visuelle identitet.
Status og potentialer	Med fornyelse af folderne i 2024 er de opdaterede, men der er mulighed for at genbesøge både det visuelle og det indholdsmæssige og skifte fx fremhævede attraktioner eller billeder ud løbende.
Ressourcer og økonomi	I 2021 blev der afsat 100.000 kr. til udvikling og tryk og i 2024 blev der afsat 25.000 kr. til opdatering og genoptryk.
Aktører	Nationalparken, med inddragelse af grafiker og uddeling ved fx nationalparkens indgange
Skema udfyldt af:	LIMOS

3.1.5 Vandrefestival	
Indsatsområde	Alle ud i det fri
Supplerende indsatsområder	- Hensynsfuldt friluftsliv - Formidling til lokalbefolkning og besøgende, Arrangementer - Hensynsfuldt friluftsliv
Indsats	Flere fællesskaber

Projektets/tiltagets navn	Vandrefestival
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 deltog NPKN i vandrefestival på Esrum Kloster & Møllegård, som var et samarbejde mellem DGI, Esrum Kloster & Møllegård, Gribskov kommune og Visit Nordsjælland. Vandrefestivalen havde til formål at sætte fokus på vandring som friluftaktivitet og foregik i u.35 med faglige oplæg, ture og arrangementer i Gribskov kommune. Nationalparken deltog med aktiviteter. I 2022 indgik NPKN en samarbejdsaftale med vandrefestivalen og bidrog med medfinansiering af festivalen, aktiviteter og inddragelse af elever på skovskolen til udvikling og afvikling tematiserede ture. Efter 2022 blev det besluttet at nedlægge arrangementet på grund af faldende besøgstal.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken – både lokale, samt turister
Tidsperiode	2021-2022
Status og potentialer	Der er potentiale for at bringe vandrefestivalen tilbage i samarbejde med partnere inden for feltet. NPKN har modtaget henvendelser omkring deltagelse i lignende arrangementer, men har endnu ikke gået ind i et nyt samarbejde omkring flerdages arrangementer med vandring som tema.
Ressourcer og økonomi	2021 – 0 kr. 2022 – 48.500 kr.
Aktører	NPKN Skovskolen, KU VINO Gribskov kommune Esrum Kloster & Møllegård DGI
Skema udfyldt af:	CAERO

3.1.6 Kongemagt og Vandets Kraft	
Indsatsområde	Alle ud i det fri
Indsats	
Projektets/tiltagets navn	Kongemagt og Vandets Kraft
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken og Industrimuseet Frederiksværk har i samarbejde med Naturstyrelsen, Halsnæs Kommune og Dansk Vandrelaug etableret en skiltet vandrerute med start ved Arsenalet (nationalparkens indgang i Halsnæs Kommune), der leder vandrere ud på halvøen Arrenæs.

	Hertil er der opsat formidlingsskilte og udgivet en folder, der fortæller om kulturarven, landskabet og naturen. I 2025 etablerede Industrimuseet Frederiksværk med støtte fra nationalparken et børnespor i tillæg til vandreruten med titlen ”Den store medajlejagt”. Her kan børn med deres familier leder efter spor på vandreruten.
Målgruppen	Kultur- og naturinteresserede lokale borgere og turister
Tidsperiode	2023 - 2024
Status og potentialer	Vandreruten med tilhørende børnespor er etableret og indgår i den løbende udvikling af nationalparkens lokale indgange.
Ressourcer og økonomi	Ca. 140.000 kr. (heraf 100.000 kr. finansieret af nationalparken)
Aktører	Industrimuseet Frederiksværk, Naturstyrelsen, Halsnæs Kommune, Dansk Vandrelaug.
Skema udfyldt af:	ANKMO

3.2 Hensynsfuldt friluftsliv

3.2.1 Forebygge konflikter	
Indsatsområde	Hensynsfuldt friluftsliv
Indsats	Code of conduct
Projektets/tiltagets navn	Forebygge konflikter
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 indledte nationalparkerne et fælles samarbejde om at udvikle fælles gode råd til besøgende, som kunne skabe opmærksomhed omkring hensynsfuld færdsel i naturen. Projektet udmundede i en kampagne udviklet af et eksternt kommunikations bureau, postkort med 10 gode råd om hensynsfuld færdsel og et videre forskningsprojekt omkring færdsel i folde med store græssere. Projektet omkring større græssere og friluftsliv udmundede i 3 forskningsrapporter, som ligger tilgængelig på nationalparkens hjemmeside.
Målgruppen	Besøgende i de fem nationalparker, både lokale og turister.
Tidsperiode	Projektet blev påbegyndt i 2021 og færdiggjort i 2022.
Status og potentialer	Code of conduct er en essentiel del af friluftslivet præmisser og nationalparken arbejder videre med at formidle gode præmisser for

	færdsel i naturen til nationalparkens besøgende, sidst med hængekøjeprojekt opstartet i 2023.
Ressourcer og økonomi	100.000 kr. afsat i NP-budget 2021 og 22.
Aktører	De fem NP'ere, DGI og BRO-kommunikation
Skema udfyldt af:	CAERO

3.2.2 Kanalisere forskellige brugergrupperes færdsel	
Indsatsområde	Hensynsfuldt friluftsliv
Indsats	Code of conduct
Projektets/tiltagets navn	Kanalisere forskellige brugergrupperes færdsel
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 indgik Nationalpark Kongernes Nordsjælland sammen med NP Mols, i et forskningsprojekt omkring kontakten mellem store græssere og friluftsliv. Projektet var et forskning projekt udført af KU med finansiering fra 15.juni fonden. Forskningen foregik indenfor nationalparkernes afgrænsning og udmunde i udvikling af skilte, samt foldere om kvægets adfærd, der havde til formål at gøre det nemmere for besøgende at læse kvægets adfærd. Derudover blev der afholdt to offentlige arrangementer i Hellebæk Kohave, hvor kvægets adfærd og færdsel blev formidlet.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken, både lokale og turister.
Tidsperiode	Projektet blev påbegyndt i 2021 og færdiggjort i 2022.
Status og potentialer	Code of conduct er en essentiel del af friluftslivet præmisser og nationalparken arbejder videre med at formidle gode præmisser for færdsel i naturen til nationalparkens besøgende, sidst med hængekøjeprojekt opstartet i 2023.
Ressourcer og økonomi	200.000 kr. afsat i NP-budget fordelt over 2021 og 22 til samfinansiering af projektet.
Aktører	Nationalpark Kongernes Nordsjælland Nationalpark Mols bjerge KU, Institut for geovidenskab og naturforvaltning. SEGES Innovation
Skema udfyldt af:	CAERO

3.3 Anlæg og faciliteter til friluftslivet

3.3.1 Bedre faciliteter til overnatning	
Indsatsområde	Anlæg og faciliteter til friluftslivet

Indsats	Friluftsliv og formidling
Projektets/tiltagets navn	Bedre faciliteter til overnatning
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 undersøgte nationalparken sammen med NST og Gribskov Kommune, mulighederne for at etablere faciliteter til overnatning i gamle koldskrigsbunkere i Gribskov. Projektet blev beskrevet af Thomas Lindum fra Gribskov ungdomsskole og et prospekt blev udarbejdet. Arbejdet har derefter ligget stille hen. Formålet var at skabe en anderledes friluftsfacilitet til overnattende klasser, som samtidig formidle historien omkring den kolde krig.
Målgruppen	Skoleklasser, hovedsageligt fra Gribskov kommune
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Der er stadig interesse for projektet hos NST og Gribskov kommune, og projektet kan derfor muligvis genoptages. Vi skal dog være opmærksom på forhold i bunkerne ift. skimmel o.lign.
Ressourcer og økonomi	5.000 kr.
Aktører	Nationalpark Kongernes Nordsjælland NST Gribskov kommune, Ungdomsskolen
Skema udfyldt af:	CAERO

3.3.2 Bæverskjul v. Dronningholm Mose	
Indsatsområde	Anlæg til faciliteter og friluftsliv
Indsats	Friluftsliv og formidling
Projektets/tiltagets navn	Bæverskjul v. Dronningholm Mose
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken indledte i 2020 et samarbejde med Halsnæs Kommune og Naturstyrelsen om at etablere et observationsskjul, som gør det muligt at opleve bævere i deres naturlige habitat. Placeringen ved Dronningholm Mose på Arrenæs blev valgt for at fremhæve biodiversiteten i området.
Målgruppen	Besøgende, både lokale og turister. Hovedsageligt voksne, da bæverskjulet kan være svært at finde.
Tidsperiode	Projektet blev påbegyndt i 2020 og færdiggjort i 2021.

Status og potentialer	Bæverskjulet står der endnu. Der har været ønsker om tydeligere wayfinding til bæverskjulet fra parkerings- og shelterpladserne i nærheden.
Ressourcer og økonomi	150.000 kr. afsat i NP-budget 2020
Aktører	Naturstyrelsen, Halsnæs Kommune
Skema udfyldt af:	CAERO

3.3.3 Fuglekiggerplatform og adgangsvej, Holløse Bredning	
Indsatsområde	Anlæg og faciliteter til friluftslivet
Supplerende indsatsområder	Alle ud i det fri Formidling til lokalbefolkning og besøgende Frivillighed og forankring
Indsats	Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab - Etablere 1-2 fugletårne... Forbedre adgangen for alle Samarbejde med lodsejere og foreninger
Projektets/tiltagets navn	Fuglekiggerplatform og adgangsvej, Holløse Bredning
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har hos en privat lodsejer, som tilbød at stille areal til rådighed, opført en fuglekiggerplatform med særlig fokus på brugere med funktionsnedsættelser (kørestolsadgang). Nationalparken opgraderede i samarbejde med Naturstyrelsen adgangsvejen til platformen, så den er kørestolseget. Vejen er statsejet. Der blev udarbejdet og opsat informationstavler på platformen om fuglelivet
Målgruppen	Besøgende i nationalparken Fuglekiggere
Tidsperiode	2021-2022
Status og potentialer	Platformen er velbesøgt
Ressourcer og økonomi	Platform: ca. 340.000 Adgangsvej: ca. 200.000
Aktører	Nationalparken Privat lodsejer Formidlingsskilte: ca. 60.000
Skema udfyldt af:	LAR

3.3.4 Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab	
Indsatsområde	Anlæg og faciliteter til friluftslivet
Indsats	Friluftsliv og formidling
Projektets/tiltagets navn	Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 igangsatte NST og nationalparken et samarbejde om at etablere en hjorteplatform i Tisvilde Hegn, hvor besøgende kunne opleve hjortene på tæt hold. Arbejdet foregik i perioden 2021-2022, og platformen blev indviet marts 23.
Målgruppen	Skoleklasser, hovedsageligt fra Gribskov kommune
Tidsperiode	2021-2023
Status og potentialer	Projektet er færdigt og der er ingen konkrete potentialer, ud over et styrket samarbejde med NST
Ressourcer og økonomi	266.741 kr.
Aktører	Nationalpark Kongernes Nordsjælland NST
Skema udfyldt af:	CAERO

3.3.5 Nye veje til Gurre	
Indsatsområde	Styrke sammenhængende stisystemer og ruter
Indsats	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Nye veje til Gurre
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I forlængelse af Nyt Liv til Gurre Slotsruin har nationalparken modtaget støtte fra Friluftsrådet til at etablere en ny stiforbindelse mellem Gurre Sø og Gurre Slotsruin. Forbindelsen skal styrke den rekreative infrastruktur og suppleres af formidling af ruinen, landskabet og historien knyttet til stedet.
Målgruppen	Lokale og besøgende.
Tidsperiode	2023 - 2027
Status og potentialer	Projektering af sti udarbejdet. Der afventes myndighedsgodkendelser mhp. at etablere stien primo 2027.
Ressourcer og økonomi	Ca. 600.000 kr. (heraf 250.000 kr. i egenfinansiering).
Aktører	Naturstyrelsen

Skema udfyldt af:	ANKMO

3.3.6 Det Stille Friluftsliv	
Indsatsområde	Friluftsliv
Indsats	Tværgående indsatser
Projektets/tiltagets navn	Det Stille Friluftsliv
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken vil gennem sundhedsfremmende projekter styrke menneskets muligheder for at opleve stille naturoplevelser med plads til ro, fordybelse og nærvær. Projektet gennemføres på tværs af fire nationalparker (Skjold, Mols, Vadehavet, Kongernes), som gennem et fælles koncept, skaber faciliteter og formidling, der understøtter den stille naturoplevelse. Hver nationalpark arbejder med afsæt i den type særegne natur som kendetegner hver nationalpark. I Nationalpark Kongernes Nordsjælland planlægges der at etablere faciliteter til stille friluftsliv i nærheden af Gurre Sø / Gurre Slotsruin, i sammenhæng med en ny stiforbindelse (se projektbeskrivelsen "Nye veje til Gurre"). Som led i projektet gennemføres et forskningsprojekt med Københavns Universitet, der undersøger hvordan faciliteter i landskabet kan være med til at styre den rolige naturoplevelse og dets påvirkning af mennesket.
Målgruppen	Lokale og besøgende der ønsker stille oplevelser i naturen.
Tidsperiode	2024 - 2027
Status og potentialer	Forskning i gang med undersøgelser af naturens effekt Faciliteter til det stille friluftsliv forventes indviet primo 2027.
Ressourcer og økonomi	750.000 kr. (heraf ca. 500.000 kr. støtte fra Friluftsrådet og 250.000 kr. egenfinansiering)
Aktører	Nationalpark Vadehavet, Nationalpark Mols Bjerger, Nationalpark Skjoldungernes Land, Københavns Universitet, Norrøn, Friluftsrådet.
Skema udfyldt af:	ANKMO

3.3.7 Krogerup - Between	
Indsatsområde	Friluftsliv

Indsats	Anlæg og faciliteter til friluftsliv
Projektets/tiltagets navn	Krogerup – Between – Naturfacilitet
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Opførelse af klatre- og formidlingsfacilitet ved Krogerupskovene (Hejreskovene). Klatring (bouldering) er en friluftsaktivitet og sport som kun få steder kan udfoldes i naturen i Danmark. Samtidig har der i et strategisk samarbejde med aktører som Krogerup Højskole, Fredensborg Kommune og Louisiana været et ønske om et fælles samlings-/aktivitetspunkt i naturen for både højskoleelever, gæster og fritidsbrugere. For nationalparken giver faciliteten mulighed for at kunne formidle nationalparken og særligt geologien og landskabet i Kellerisfredningen som en sydlig indgangsport til Krogerup. I tillæg til projektering af klatrefaciliteten har VKR medarbejderfond og Norrøn finansieret og udviklet et prospekt for renovering og revitalisering af den gule lade på Krogerup. Foreligger pt. som skitseprojekt.
Målgruppen	Aktive udøvere af sporten, unge samt familier med børn.
Tidsperiode	Opstart 2025 endnu ikke afsluttet
Status og potentialer	Detailprojektering er foretaget. Lodsejertilladelse ved Naturstyrelsen er givet. Landzonetilladelse afventer Fredensborg Kommune. Samarbejdsaftale med Krogerup Avlsgårde og Fredensborg Kommune om drift og vedligehold er underskrevet.
Ressourcer og økonomi	VKR Medarbejderfond har bevilget 5,0 mio. kr. til projektet inkl. prospekt for den gule lade.
Aktører	Fredensborg Kommune, Krogerup Højskole, Louisiana, Norrøn, Krogerup Avlsgårde, VKR Medarbejderfond
Skema udfyldt af:	MIABR

4. Geologi og landskab

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for geologi og landskab i planperiode 2020-2026 opdelt i to indsatsområder: Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber, samt øget viden om naturhistorie, geologi og landskabsværdier.

4.1 Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber

4.1.1 Åbne oplevelsen af landskabet i skoven - Fruebjerg, Lodsbakke og Norskebakke	
Indsatsområde	Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Anlæg og faciliteter til friluftslivet
Indsats	Synliggøre karakteristiske landskaber - Fritlægge udvalgte ...profiler, f.eks. Fruebjerg i Gribskov... Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab Klogere på nationalparken Formidling i landskabet
Projektets/tiltagets navn	Åbne oplevelsen af landskabet i skoven - Fruebjerg, Lodsbakke og Norskebakke
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Mange højdedrag (bakker og "bjerge") i nationalparken ligger i skoven, og udsigten ud i landskabet er spærret af træer og anden bevoksning. Fruebjerg ligger midt i Gribskov og har været ramme om mange aktiviteter (dansepavillon, folkemøder mm) og er med sine 69 m et af de højeste punkter. Med rydninger er der skabt udsyn – man kan se til Frederiksværks skorstene. Lodsbakke ligger i det nordlige Gribskov. Navnet lyder maritimt og har måske haft betydning som landemærke for søfarten på Øresund, som man kan se fra højen, nu hvor der er gennemført rydninger. Norskebakke ligger i Arresødal skov med udsigt over Frederiksværk by, nu hvor der er gennemført rydninger Der er opsat informationsskilte på alle tre lokaliteter om både geologi, kulturhistorie og natur samt bænkesæt på de to førstnævnte lokaliteter.
Målgruppen	Lokale og besøgende
Tidsperiode	2022-23
Status og potentialer	Fruebjerg og Norskebakke er velbesøgte, mens Lodsbakke er mere uden for alfarvej. Et potentiale kunne være samlet at formidle bakker og bjerge i nationalparken

Ressourcer og økonomi	250.000 til rydninger og skilte NST har derudover bidraget med opsætning af skiltene samt suppleret med bænke ved Fruebjerg og Lodsbakke
Aktører	Naturstyrelsen.
Skema udfyldt af:	LAR

4.1.2 Istids- og sandflugtsrute – Hornbæk Plantage	
Indsatsområde	Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber
Supplerende indsatsområder	Anlæg og faciliteter til friluftslivet Formidling til lokalbefolkning og besøgende Undervisning
Indsats	Synliggøre geologiske spor i landskabet - Fritlægge dele af geologiske profiler...langs kysten Synliggøre karakteristiske landskaber - Understøtte, at landskaber fritlægges...og kystskrænt i Hornbæk Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab Klogere på nationalparken - Udvikle tematiske ruter... Formidling i landskabet - Formidle kystlandskabets historie..., f.eks. sandflugtsplantager..
Projektets/tiltagets navn	Istids- og sandflugtsrute – Hornbæk Plantage
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Sekretariatet udviklede i 2021 i samarbejde med nationalparkrådet og GEUS et projekt med en sandflugts- og istidsrute i Hornbæk Plantage, som viste sig som en oplagt og spændende lokalitet for formidling af geologi og sandflugt. Ruten viser forskellige landskabsformer, både istidsskabe (litorina-skrænter m.v.) og ”menneskeskabe” (sandflugtsvold), og større vandre- og ledeblokke, samlet i området fortæller om isens kræfter. Ruten er afmærket, og der blev gennemført udsigtsrydninger og etableret en trætrappe ned gennem en af smeltevandsslugterne. Der blev opsat skilte og lavet en folder til ruten.
Målgruppen	Lokale og besøgende
Tidsperiode	Udvikling og aftale m.v. 2021, gennemført endeligt 2023

Status og potentialer	Projektet har potentiale i formidling og undervisning.
Ressourcer og økonomi	340.000 kr. i nationalparkmidler. Styrelsen står for den efterfølgende drift (løbende rydninger og vedligehold)
Aktører	Naturstyrelsen, nationalparkrådet, GEUS.
Skema udfyldt af:	LAR

4.1.3 Multebjerg – et geologisk vindue i Gribskov	
Indsatsområde	Bevare og synliggøre geologiske værdier og landskaber
Supplerende indsatsområder	Anlæg og faciliteter til friluftslivet Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Synliggøre geologiske spor i landskabet - Fritlægge udvalgte ...profiler, f.eks. ved Multebjerg... Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab Klogere på nationalparken Formidling i landskabet
Projektets/tiltagets navn	Multebjerg – et geologisk vindue i Gribskov
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2024 indledte nationalparken et samarbejde med NST omkring udvikling af lokaliteten Multebjerg i Gribskov, herunder som geologisk formidlingslokalitet. Multebjerg skal fungere som eneste overnatningsfacilitet i Naturnationalpark Gribskov og ligger centralt i en gammel grusgrav med en række eksisterende friluftsfaciliteter. Hensigten med projektet er at synliggøre de geologiske værdier og historier med udgangspunkt i den gamle grusgrav, der samtidig ligger på nationalparkens højeste punkt. Landskabet er i dag skjult af skov. Istidens spor (sten og bakker) vil blive vist frem. Projektet har fået godkendelse til gennemførelse af myndighederne og afventer næste skridt i processen, som skal planlægges med naturstyrelsen Nordsjælland.
Målgruppen	Lokale og besøgende
Tidsperiode	2025-28
Status og potentialer	Projektet har stort potentiale i formidling og undervisning, ikke mindst på grund af beliggenheden, og kan udvides til at omfatte f.eks. naturindhold og udvikling i dyreliv.
Ressourcer og økonomi	200.000 til anlæg og faciliteter

	En eventuel samlet ansøgning til eksterne fondsmidler, som kan understøtte projektet, har været på tale med NST som samarbejdspartner.
Aktører	Naturstyrelsen.
Skema udfyldt af:	LAR

4.2 Øget viden om naturhistorie, geologi og landskabsværdier

4.2.1 Geologi og landskaber i Nordsjælland	
Indsatsområde	Øget viden om naturhistorie, geologi og landskabsværdier
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Forskning og evaluering
Indsats	Indsamle viden om geologi og landskabsudvikling - Undersøge mulighederne for at gennemføre undersøgelser af geologiske lag... Kortlægge geologiske værdier - Kortlægge og beskrive særlige geologiske lokaliteter... Forskning i nationalparkens værdier
Projektets/tiltagets navn	Geologi og landskaber i Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med Michael Houmark-Nielsen, Københavns Universitet, fået sammenfattet den eksisterende viden om istidslandskabet – tilblivelse og udvikling i 5 rapporter, der samtidig peger på særlige lokaliteter, som kan bruges i formidling. MHM har sammenfattet rapporterne i en artikel i Dansk Geologisk Tidsskrift, støttet af nationalparken. Nationalparken har i samarbejde med Nationalmuseet fået gennemført en boreprøve i Frederiksborg Slotssø mhp. også at analysere vegetationens udv. Fra istiden (beskrives særskilt)
Målgruppen	Lokale og besøgende Ekspert i geologi
Tidsperiode	Løbende gennem perioden
Status og potentialer	Projektet har potentiale i formidling og undervisning.
Ressourcer og økonomi	Geologiske værdier: 230.000 Boreprøve-projekt: 150.000
Aktører	Københavns Universitet

Skema udfyldt af:	LAR
--------------------------	-----

4.2.2 Sandflugtens historie	
Indsatsområde	Øget viden om naturhistorie, geologi og landskabsværdier
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Forskning og evaluering
Indsats	Indsamle viden om geologi og landskabsudvikling - Beskrive sandflugtens historie... Forskning i nationalparkens værdier
Projektets/tiltagets navn	Sandflugtens historie
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med GEUS fået sammenfattet den eksisterende viden om sandflugtens historie i Nordsjælland, som er udmøntet i en rapport. Nationalparken har endvidere i samarbejde med GEUS og Aarhus Universitet fået undersøgt, om georadar kan anvendes til at måle flyvesandlagenes tykkelse. Endelig har nationalparken udviklet en explanier-video om sandflugtens historie.
Målgruppen	Lokale og besøgende Forskere i sandflugt
Tidsperiode	2021-2023
Status og potentialer	Projektet har potentiale i formidling og undervisning.
Ressourcer og økonomi	Sandflugtens historie: 115.000 Georadar-forsøg: 130.000 Explainer: 110.000 kr.
Aktører	GEUS
Skema udfyldt af:	LAR

5 Formidling, undervisning og forskning

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for formidling, undervisning og forskning i planperiode 2020-2026 opdelt i fire indsatsområder: Strategi for formidling og besøgscentre, Formidling til lokalbefolkning og besøgende, Undervisning til børn og unge, samt forskning og evaluering.

5.1 Strategi for formidling og besøgscentre

5.1.1 Besøgscenter

Indsatsområde	Strategi for formidling og besøgscentre
Indsats	Indgange til nationalparken
Supplerende indsatser	Bedre naturkvalitet i vandløb og søer Biologisk mangfoldighed i den lysåbne natur Indsats for arter Nye vandhuller Mere vild natur Sikring af fortidsminder, anlæg og bygningsværker af høj historisk værdi Bevaringsværdige kulturlandskaber Arbejdende laug En levende historie Klostrenes og kongernes Nordsjælland Industriens historie Styrke sammenhængende stisystemer og ruter Forbedre adgangen for alle Bedre faciliteter til overnatning Bedre faciliteter til at opleve natur og landskab Nye muligheder for friluftsliv Formidling i landskabet Frivilliggrupper Partnerskaber og logo Synlige erhvervspartnere Bæredygtige oplevelser og produkter
Projektets/tiltagets navn	Besøgscenter
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Siden nationalparkens etablering har Esrum Kloster & Møllegård været udpeget som placering til et centralt nationalpark-besøgscenter. Formålet med besøgscentret er blandt andet, at det skal formidle og øge kendskabet til nationalparken og inspirere til oplevelser for de besøgende. En nedsat styregruppe har i løbet af årene arbejdet med retningslinjer for brug af området, samt udarbejdet aftaler og videre ideer for besøgscentret. Der er udarbejdet idékatalog over projekter/faciliteter på området. Der er udarbejdet en fælles formålssætning for stedet: Stedet hvor forbindelser mellem mennesker og natur kan mærkes. Seismonaut udarbejdede i 2021 et koncept for det centrale besøgscenter. Undersøgelser ved Esrum Kloster & Møllegård Der er i løbet af 2023 blevet foretaget arkæologiske forundersøgelser omkring Esrum Kloster og udarbejdet en rapport, som peger frem mod mulige projekter for stedet. For eksempel kan man ved at se nærmere på vandets veje ved og i klosteret få en bedre forståelse for munkenes brug af teknologi og vandrør i middelalderen. Andre mulige projekter indebærer undersøgelser af klosterkomplekset, der tidligere har været meget større, samt

	undersøgelse af den nuværende bygning. Det ville kunne give indblik i henholdsvis samfundsforholdene gennem klosterkompleksets inddeling og brug, samt den nuværende klosterbygningens forskellige anvendelser gennem tiden. I 2023 har nationalparken lavet forundersøgelser til restaurering af Esrum Å mellem Møllegården og Esrum Sø med henblik på et mere naturligt vandløb, og der er udarbejdet et idékatalog til Esrum Kloster & Møllegård for endnu mere natur i området. I 2025 udarbejdedes en helhedsplan for området med udgangspunkt i det fælles projektkatalog, og i 2026 er udarbejdelsen af en ny lokalplan som dækker hele området igangsat. I maj 2026 opgraderede vi nationalparkens inspirationsrum i Sydlængen med en pop-up udstilling: Ekspedition Sommerfugl. Her kan gæsterne klæde sig ud som larve, puppe og sommerfugl, lave sommerfugle-krea og blive klædt på til at opleve sommerfuglene ude i naturen. Udstillingen er mobil og kan flyttes til andre indgange i de kommende år.
Målgruppen	Lokalbefolkning, nationale og internationale besøgende, foreninger, skoler og daginstitutioner
Tidsperiode	2021-
Status og potentialer	I efteråret 2026 rykker Nationalparkens inspirationsrum til den østligste del af Sydlængen. Her er en stor dobbeltdør ud mod åen og skovbrynet, så mulighederne for at bruge rummet til naturformidling bliver forbedret. I det nye inspirationsrum vil vi fortsat arbejde med at udvikle sanselige formidlingsgreb. Vi vil inspirere gæsterne til at gå på opdagelse i nationalparken, og formidle på en spændende måde om de igangværende projekter i nationalparken. Parallelt med stedsudviklingen og udviklingen af oplevelser, igangsættes arbejdet med en fælles forretningsmodel for stedet Esrum Kloster og Møllegård. Der er enighed i styregruppen om behovet for et fælles sprog og overblik over eventuelle fremtidige ubalancer i omkostningsstrukturen for investeringer og driften af stedet Esrum Kloster & Møllegård i forhold til behov og ønsker for områdets udvikling. Det nødvendiggør en finjustering af tankegange fra klassisk forretning for den enkelte organisation til potentialer for værdifuldt samarbejde, hvor organisationerne i fællesskab skaber og deler værdi. En kultur og ånd, der i høj grad allerede er til stede på matriklen, men som kræver et nødvendigt strategisk fokus, der

	åbner op for nye investeringer og ressourceforbrug mellem parterne.
Ressourcer og økonomi	Der er afsat følgende i nationalparkens budget til udvikling af besøgscentret i 2026. - Udvikling af forretningsmodel 60.000 kr. - Udstilling: Ekspedition Sommerfugl 62.000 kr. - Nyt formidlingsrum, basisindretning: 130.000 kr.
Aktører	Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Esrum Kloster & Møllegård, Kilden, Naturstyrelsen, Gribskov Kommune
Skema udfyldt af:	LAALI

5.1.2 Formidlingsstrategi	
Indsatsområde	Strategi for formidling og besøgscenter
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	En samlet formidling
Projektets/tiltagets navn	Formidlingsstrategi
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Af nationalparkplanen 2020-2026, fremgår det at der ønskes at nationalparken arbejder med udvikling af en formidlingsstrategi, som skal sætte rammen for formidlingen i NPKN. I 2021 blev en rapport udarbejdet med fokus på nationalparkens indgange og hvordan de kunne bidrage til den samlede formidling (se indgange). I 2023 blev en status over den samlede formidling udarbejdet og præsenteret for bestyrelsen på bestyrelsesmødet d. 12.06.2023. Efterfølgende i 2023 og 2024 blev et udkast til en samlet formidlingsstrategi udarbejdet, men er ikke blevet færdiggjort.
Målgruppen	Bestyrelsen
Tidsperiode	2021-2024
Status og potentialer	Formidlingsstrategien er endnu ikke færdiggjort. Skulle bestyrelsen ønske en videre bearbejdning og dokumentation af den strategiske formidlingsindsats, kan dette igangsættes. Det anbefales dog, at sekretariatet i stedet prioriterer andre formidlingstiltag.

Ressourcer og økonomi	Midler brugt til udarbejdelse af BARK-rapport er noteret under indgange til nationalparken, ellers er kun løntimer og printerpatroner brugt.
Aktører	NPKN
Skema udfyldt af:	CAERO

5.1.3 Indgange til nationalparken	
Indsatsområde	Strategi for formidling og besøgscenter
Supplerende indsatsområder	Indgange til nationalparken
Indsats	Indgange til nationalparken En samlet formidling Turisme og erhverv
Projektets/tiltagets navn	Indgange til nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2020 påbegyndte arbejdet med at udvikle indgange til nationalparken i de fem kommuner. Der blev afsat 150.000 kr. til at hyre konsulentfirmaet BARK ind, der udarbejde en helhedsplan for indgangene, samt udpege potentielle andre indgange og muligheder for at formidle nationalparken lokalt. Rapporten blev præsenteret i 2020 for arbejdsgruppen. Formålet med indgangene er at skabe en lokal platform for nationalparken, der formidler muligheder for aktiviteter og oplevelser i nærområdet, samt skaber et samlet helhedsbillede af nationalparken hos de besøgende. I 2022 blev der afsat 100.000 kr til udvikling af hver indgang, som skulle forvaltes af kommunerne, der også stod for udvikling af formidling, samt udstilling. Nationalparken har etableret en fysisk indgang til nationalparken i hver af de fem kommuner. Indgangene er forskellige i form og skala, men fælles for dem er, at de kan byde velkommen, formidle den stedbundne fortælling og vise videre ud i landskabet. Nationalparken vil i den kommende planperiode arbejde for at styrke disse indgange og udvikle nye trædesten til oplevelser i hele området. Målet er at gøre nationalparken let at finde, let at forstå og let at bruge og samtidig skabe en tydeligere sammenhæng mellem ankomst, fortælling og oplevelse. De fem nuværende indgange er Esrum Kloster & Møllegård, Under Kronen, Flynderupgård, Arsenalet og Frederiksborg i Fadeburstlængen. Hertil kommer en række steder med potentiale til at udvikle sig som nye indgange eller trædesten, blandt andet Ågabø, Dronningholm, Tibberuphus, Dronningmølle, Hammermøllen, Marienlyst Slot, Krogerup og Parforcejagtslandskabet i Store Dyrehave og Gribskov.

	Nationalparken arbejder for at implementere en fælles strategi for indgange og besøgssteder, så der skabes et mere genkendeligt og sammenhængende møde med nationalparken på tværs af geografi og stedernes forskellige identitet. Formidlingen skal tage afsæt i det enkelte steds særlige natur-, kultur- og landskabsværdier og samtidig gøre det lettere for gæsten at gå på opdagelse i resten af nationalparken. Arbejdet skal både styrke værtskabet, synligheden og kvaliteten i de fysiske besøgssteder og udvikle trædesten, der leder videre til oplevelser, ruter og aktiviteter i landskabet. Nationalparken vil arbejde for, at alle indgange – tilpasset det enkelte sted – rummer nogle fælles grundelementer. Grundelementerne er både konkret fysik som f.eks. en fælles markør til nationalparken og tiltag, der knytter sig til aktiviteter og værtskab. Samtidig vil nationalparken udvikle et formidlernetværk, der samler professionelle aktører, frivillige og formidlingspartnere omkring fælles kvalitet, udvikling og erfaringsudveksling.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken
Tidsperiode	2020-
Status og potentialer	Nationalparken afsøger efteråret 2026 mulighederne for fondsmidler til videre udvikling af de fem indgange med tilhørende mindre "satellit- indgange". Håbet er, at vi i 2027 kan opgradere alle de fem indgange i samarbejde med de lokale aktører.
Ressourcer og økonomi	Nationalpark: 600.000 kr. - 100.000 kr. til hver indgang. - 200.000 kr. til BARK-rapport. - Løbende mødeudgifter. 100.000 til alle fem indgange – driftsramme I 2027 tilføres nye midler til udvikling af indgangene
Aktører	Nationalparken Gribskov kommune Halsnæs kommune Fredensborg kommune Helsingør kommune Hillerød kommune WoCo Visit Nordsjælland
Skema udfyldt af:	LAALI

5.1.4 Naturindgange	
Indsatsområde	Strategi for formidling og besøgscentre

Indsats	Indgange til nationalparken
Projektets/tiltagets navn	Naturindgange
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Der er i årene 2022-2024 blevet udviklet og opsat 19 naturindgange i samarbejde med Naturstyrelsen. Naturindgangene blev udviklet som et supplement til de øvrige indgange for at knytte nationalparkens natur- og kulturmæssige highlights endnu tættere på brugeroplevelsen. Naturindgangene ligger tæt på de naturmæssige highlights og kan nås med bil eller offentlig transport. En naturindgang er et startpunkt for en tur i nationalparken og består af et inspirationsskilt, der på let og tilgængelig vis fortæller om de natur- og kulturmæssige værdier i området, samt giver praktisk information såsom overblik over vandruter, muligheder for overnatning og lignende.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken.
Tidsperiode	Projektet blev opstartet i 2022 og afsluttet i 2024.
Status og potentialer	Projektet anses for værende gennemført for nu, men det kan overvejes om naturindgangene skal udbredes til andre lokationer, eller om skiltene undervejs skal opdateres. Derudover har layoutet for skiltene dannet inspiration for nationalparkskilte, der er udarbejdet i andre henseender.
Ressourcer og økonomi	Der blev afsat 500.000 kr. til projektet, som blev fordelt til to runder af skilteudvikling og -opsætning.
Aktører	Nationalpark Kongernes Nordsjælland og Naturstyrelsen Nordsjælland.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.1.5 Visuel identitet og designguide	
Indsatsområde	Strategi for formidling og besøgscenter
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	En samlet formidling
Projektets/tiltagets navn	Visuel identitet og designguide

Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Der er blevet skabt en visuel identitet til nationalparken, der afspejler dets værdier og vision, og i forlængelse af dette en designmanual, der kan strømline den visuelle identitet på tværs af alle kanaler. Designmanualen fungerer som opslagsværk med retningslinjer for den visuelle identitet og eksempler på korrekt brug, der sikrer et ensartet og konsistent udtryk i alle projekter og steder, hvor man møder nationalparken. Den visuelle identitet afspejler nationalparkens vision om at være en levende nationalpark, der bevarer og udvikler natur, landskab, kulturarv og friluftsliv. Den skal være miljøbevist ift. tryk af materialer og angive retningslinjer herom.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken eller til nationalparkens digitale platforme, herunder fx lokale, fagfolk med interesse for nationalparkens arbejde, samarbejdspartnere, nationale og internationale turister
Tidsperiode	2022
Status og potentialer	Den visuelle identitet og tilhørende designmanual er bærende for al trykt og digital kommunikation fra nationalparken, og er blevet brugt til at alt fra skilte i landskabet, til foldere, fondsansøgninger, opslag på sociale medier, præsentationer, arrangementer på bookingportal og nyhedsbrev. Den er nemt anvende og kan bruges i mange sammenhænge både nu og fremover.
Ressourcer og økonomi	Nationalparken stod for finansiering: 110.400 kr.
Aktører	Nationalparken, med inddragelse af ekstern leverandør til udarbejdelse.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2 Formidling til lokalbefolkning og besøgende

5.2.1 App	
Indsatsområde	440514 -Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Klogere på nationalparken
Supplerende indsats	
Projektets/tiltagets navn	App
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	De fire øvrige nationalparker har alle haft en app udviklet af GeoGuide (tidl. Combine) fungerende som deres digitale indgang. Derfor har det fremgået af sekretariatets arbejdsprogrammer i

	2021 og 2022, at arbejde hen mod at lancere en app, der viser lokaliteter, ruter, seværdigheder og friluftsfaciliteter i Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Efter flere møder med appudbydere GeoGuide, ERFA-gruppen (bestående af kunder af app-løsningen) og de app-ansvarlige fra de øvrige nationalparker vurderede sekretariatet, at vi bør kigge ind i andre digitale muligheder end en app. Begrundelsen var, at den forventede brug af app'en ikke står til måls med omkostningerne og tidsforbruget på udvikling og vedligehold. I samme omgang beslutter Nationalpark Vadehavet at lukke deres app og i stedet lægge ressourcer i at opdatere deres website med et større brugerrettet fokus. I 2023 blev der afholdt møder med Ud I Naturen om mulighederne for at kombinere kort derfra på nationalparkens website. Der var fine muligheder og Ud I Naturen var i færd med at udrulle nye features, som kunne være relevante for brugen. Resten af 2023 gik med at overflytte indhold og lancere nyt nationalpark-website, hvor "oplevelses-universet" er holdt til et minimum. Siden er der ikke udviklet videre på den digitale indgang til nationalparken.
Målgruppen	Digitale besøgende (den planlæggende turist).
Tidsperiode	2021-2022
Status og potentialer	Der er potentiale til at udvikle videre på de oplevelses-rettede sider på websitet. Det bør dog vurderes om den besøgende kan ledes ind til VisitNordsjælland/VisitCopenhagens sites med samme lokationer/seværdigheder.
Ressourcer og økonomi	Der er blev sat 150.000 kr. af til afprøvning og udvikling af app i 2021 og 200.000 kr. i 2022. Der er dog kun blevet brugt 33.385 kr. på medfinansiering af udvikling på GeoGuides (tidligere Combine) app-løsning, som blev brugt af de øvrige nationalparker.
Aktører	Nationalparken, GeoGuide, Ud I Naturen
Skema udfyldt af:	SIASC

5.2.2 Løbende arrangementsrække	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatsområder	Indsatsen har overlap med forskellige indsatsområder inden for både natur, geologi, kulturhistorie og friluftsliv, da arrangementer i flere tilfælde har taget udgangspunkt i igangværende projekter og/eller taget deltagere med ud i nationalparken.
Indsats	Arrangementer med fagligt fokus/Lær din nationalpark at kende

Projektets/tiltagets navn	Løbende arrangementsrække
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Der er siden 2021 blevet afholdt arrangementer, hvor nationalparken har været arrangør eller afsender, ofte i samarbejde med relevante parter, formidlere o.l. med fokus på både natur- og kulturformidling. Der er bl.a. blevet afholdt børnebioblitz, guidede ture ved fx istidsruten i Hornbæk Plantage, flagermusetur, fugletur, foredrag om fx nationalparkens særlige edderkopper eller kunstnere i Nordsjælland gennem tiden. Der er også blevet afholdt både novelle- og fotokonkurrence, samt større begivenheder som fx "Sommer i vores natur" og "Nat i naturen".
Målgruppen	Lokale og besøgende i nationalparken i alle aldre – flere arrangementer har været målrettet børn og deres familier
Tidsperiode	2021 -
Status og potentialer	Nationalparken vil fortsætte med at have arrangementer som en del af formidlingen, når det giver mening ift. specifikke projekter, herunder fx indvielse af nye naturområder eller vandreruter, men ift. en decideret arrangementsrække med nationalparkarrangementer afsøger vi i indeværende år, hvordan dette i højere grad kan underbygges og afholdes af nationalparkens mange relevante partnere og samarbejdsparter.
Ressourcer og økonomi	Der er afsat penge til formidlere, booking af lokale og forplejning (afhængigt af type af arrangement), og der har været egenbetaling til mange arrangementer. Der er brugt omkring 150.000 kr. for perioden 21-25.
Aktører	Nationalparken, diverse formidlere samt steder til afholdelse (booking), fx Esrum Kloster & Møllegård.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.3 Bookingportal	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatsområder	- Strategi for formidling og besøgscentre - Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling
Indsats	Klogere på nationalparken
Projektets/tiltagets navn	Bookingportal
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I slutningen af 2021 blev der oprettet en bookingportal, som er tilknyttet nationalparkens hjemmeside. Denne kan benyttes til at promovere og sælge billetter til nationalparkens egne arrangementer, samt arrangementer afholdt af samarbejdspartnere eller partnernetværk, når disse foregår inden for nationalparkens afgrænsning. Bookingportalen kan derfor

	bidrage til et overblik over aktiviteter i nationalparken. De øvrige nationalparker benytter desuden samme platform.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken i alle aldre
Tidsperiode	Oprettet i slutningen af 2021 -
Status og potentialer	Samarbejdet fortsættes umiddelbart. Det ville være godt med flere arrangementer udbudt af eksterne samarbejdspartnere og partnernetværk – lige nu er det primært de samme få aktører, der benytter portalen til deres arrangementer.
Ressourcer og økonomi	Årlig udgift på 2.100 kr. for abonnement + et opstartsgebyr. For perioden 2021-2025 omkring 10.000 kr.
Aktører	Nationalparken, eksternt udbyder YourTicket. Derudover har flere af de øvrige nationalparker samme platform.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.4 DANE – Kunstnere skildrer nationalparkens natur	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatsområder	- Strategi for formidling og besøgscentre
Indsats	Arrangementer med fagligt fokus
Projektets/tiltagets navn	DANE – Kunstnere skildrer nationalparkens natur
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021-2022 satte kunstnere fokus på nationalparken og dens natur gennem billedkunst. DANE er en sammenslutning af danske naturkunstnere, og 15 medlemmer mødtes i nationalparken d. 19.-25. september 2021 for at male, tegne og modellere på forskellige lokaliteter i nationalparken. Værkerne blev udstillet i 2023 på Kunsthuset Annaborg i Hillerød (med tilhørende fernisering) og udgivet som bogen ”En kunstrejse i Nationalpark Kongernes Nordsjælland”.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken, lokale, kunstinteresserede
Tidsperiode	2021-2023
Status og potentialer	Projektet er afsluttet, men bogen forhandles fortsat, herunder både i lokale boghandler, samt flere af nationalparkens indgange.
Ressourcer og økonomi	300.000 kr.
Aktører	Nationalparken med inddragelse af kunstnergruppen, udstillingssted og udgivelse af bog fra eksterne leverandører.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.5 Livestream fra reden	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatsområder	- Strategi for formidling og besøgscentre
Indsats	Klogere på nationalparken
Projektets/tiltagets navn	Livestream fra reden
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Gennem flere år har man gennem livestream kunne følge hhv. en tårnfalkekasse og en fiskeørnerede i ynglesæsonen og dermed se flere kuld af rovfugle unger blive udklækket og gå på vingerne. Kameraet ved fiskeørnereden har været i samarbejde med Naturstyrelsen, som også har stået for den primære formidling af dette, da det kom sig af et allerede igangværende projekt, som nationalparken kom med ind over i 2022. Tårnfalkekassen er et nationalparkprojekt, og udover livestreamen, har nationalparken også fundet og klippet videobidder sammen, som er blevet brugt i den digitale kommunikation på flere platforme, for at give et indblik i noget af det rige liv, nationalparken byder på.
Målgruppen	Besøgende til nationalparkens eller Naturstyrelsens digitale platforme, herunder fx lokale, fagfolk eller hobbyentusiaster med interesse for natur/fugle
Tidsperiode	2022-2024, herefter tages aftalen mellem NST og NP op til revision. Tårnfalkekameraet fortsætter for nuværende.
Status og potentialer	Projektet kan overvejes gentaget, da der er en stor interesse for at følge med i rovfuglene liv. Særligt fiskeørnene har et stort og endda international publikum. Ift. tårnfalkene vil projektet på et tidspunkt blive afbrudt af, at klosteret, hvor falkekassen hænger, skal renoveres.
Ressourcer og økonomi	Der blev i perioden 2022-2024 afsat 70.000 kr. til fiskeørnekameraet, som blev fordelt ligeligt mellem nationalparken og Naturstyrelsen. Derudover har nationalparken betalt 12.500 kr. til tårnfalkekameraet i 2024, i forbindelse med at livestreamen blev lagt over til en ekstern udbyder, som også gav mulighed for at beholde filmklip – tidligere havde der været tale om ren livestream, hvorfra der heller ikke kunne hentes videoklip til videre formidling. Størstedelen er en opstartsbetaling, som ikke ville skulle gentages ved at genoptage livestreamen.
Aktører	Nationalparken og Naturstyrelsen for økonomi, drift og formidling. Statens IT og firmaet webstream som supporterende, og Esrum Kloster og Møllegård som ”vært” for tårnfalkene
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.6 Guidekorps	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende

Indsats	Guidekorps - den personlige formidling
Projektets/tiltagets navn	Guidekorps
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Af arbejdsprogrammet fra 2021 og nationalparkplanen fremstår det at nationalparken skal arbejde på at udvikle den personlige formidling i nationalparken, eksempelvis via guidekorps. Dette er ikke blevet gennemført, men gennem partnernetværket er nationalparken med til at promovere de partnere som arbejder med oplevelser og formidling. Der er dog ikke fundet noget historie i arkivet på afholdte kurser.
Målgruppen	Kulturinstitutioner, formidlere, naturskoler, museer og naturvejledere.
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Der er stadig potentiale i at etablere et guidekorps eller formidlingsnetværk for de partnere eller frivillige som ønsker at fortælle om nationalparkens seværdigheder. Det skal dog gentænkes og inkorporeres i nuværende indsatser.
Ressourcer og økonomi	2021 – 30.000 kr. –Midlerne blev sandsynligvis ikke brugt fuldt ud, men ingen data fremgår.
Aktører	Nationalparken
Skema udfyldt af:	CAERO

5.2.7 Forsknings- og vidensdag	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkningen og besøgende
Indsats	Klogere på nationalparken
Supplerende indsatser	Mere viden om kulturarven Øget viden om naturhistorie, geologi og landskab Frivillighed og forankring
Projektets/tiltagets navn	Forsknings- og Vidensdag
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har igangsat et samarbejde med 6 lokale folkeuniversiteter (Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Gribskov, Fredensborg og Nødebo) om en årlig forsknings- og vidensdag, hvis primære formål er at formidle nationalparkens forskning og vidensprojekter indenfor relevante temaer.

	I 2026 afholdes forsknings- og vidensdagen som et heldagsarrangement med foredrag og ture i Fredensborg med særlig fokus på Esrum Sø. De lokale folkeuniversiteter er en stor drivkraft i projektet og løfter bl.a. planlægning, koordinering og en langt række praktiske opgaver forbundet med forberedelse og afvikling af arrangementet.
Målgruppen	Lokale borgere
Tidsperiode	2026 -
Status og potentialer	Forsknings- og vidensdagen afholdes for første gang i september 2026, og forventes at fortsætte de kommende år med forskellige temaer og lokaliteter i nationalparken.
Ressourcer og økonomi	30.000 kr. årligt.
Aktører	Folkeuniversiteterne i Fredensborg, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Gribskov og Nødebo.
Skema udfyldt af:	ANKMO

5.2.8 Knoglefund fortæller	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Klogere på nationalparken
Supplerende indsatser	Øget viden om naturhistorie, geologi og landskab Mere viden om kulturarven
Projektets/tiltagets navn	Knoglefund fortæller
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I samarbejde med ekstern partner, Museum Nordsjælland, har nationalparken støttet udgivelsen af bogen "Knoglefund fortæller", en bog om Nordsjælland natur, geologi og landskab fra istid til nutid af Kim og Bjørn Aaris-Sørensen. Bogen omhandler fugle- og pattedyrlivet siden istiden. Bogen har særligt fokus på udviklingen i Nordsjælland med eksempler på konkrete fund i området og beskrivelser af landskabets udvikling som ramme for dyrelivet.
Målgruppen	Voksne, nok særligt lokale, med interesse for områdets fauna- og landskabshistorie.
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Bogen er udgivet og distribueres/sælges fortsat.
Ressourcer og økonomi	Nationalparken afsatte 80.000 kr. til projektet.
Aktører	Nationalparken og Museum Nordsjælland
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.9 Løbende kommunikation	
Indsatsområde	Klogere på nationalparken
Supplerende indsatsområder	Denne angår et væld af indsatsområder, da den løbende kommunikation har været med til at sætte fokus på forskellige projekter inden for både natur, kulturhistorie, friluftsliv, partnernetværk etc.
Indsats	Nationalparken som vidensportal
Projektets/tiltagets navn	Løbende kommunikation
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken arbejder løbende med at kommunikere ikke bare formidlingstilbud og besøgsmuligheder (jf. indsatsbeskrivelse i Nationalparkplanen), men også de projekter, som nationalparken arbejder med inden for fx natur og kulturhistorie. Dette sker dels gennem hjemmesiden, som både indeholder en række undersider omkring alt fra bestyrelsens strategi, oplevelsessteder og forskningsrapporter, men også jævnligt bliver opdateret med relevante nyheder omkring nationalparkens arbejde. Udover hjemmesiden sker der også løbende kommunikation gennem et månedligt nyhedsbrev, nationalparkens sociale medier (LinkedIn, Facebook og Instagram), og pressearbejde – primært til lokale medier, men ved relevante projekter også landsdækkende medier. Nogle kommunikationstiltag har også været koordineret med de øvrige nationalparker.
Målgruppen	Målgrupper varierer fra platform til platform og projekt til projekt, men alt i alt er der tale om både lokalbefolkning, turister, fagligt interesserede, fysisk eller digitalt besøgende, medier o.l. Dog har det primært været rettet mod danske brugere, om end nationalparken også har en engelsk udgave af hjemmesiden.
Tidsperiode	2020-
Status og potentialer	Den løbende kommunikation er afgørende for at nationalparkens arbejde når ud til en bredere befolkning, og indsatsen fortsættes derfor.
Ressourcer og økonomi	Meget af den løbende kommunikation er løntimer, men der er i perioden 2021-2024 blevet brugt omkring 130.000 kr. til fx nyhedsbrevsabonnement, frikøb af fotos, udvalgte marketingindsatser, kendskabsanalyse, udvikling af hjemmeside o.l.
Aktører	Nationalparken som primær – samarbejdspartnere og eksterne leverandører er blevet involveret ad hoc.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.10 Malernes Nordsjælland	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende

Supplerende indsatsområder	Strategi for formidling og besøgscentre Klogere på nationalparken
Projektets/tiltagets navn	Malernes Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	i 2022 blev projektet ”Malernes Nordsjælland” igangsat. Projektet bestod af to dele: • Del 1: Der udgives en publikation på ca. 20 sider, der formidler landskab, natur og kulturarv gennem en række malerier. Publikationen skal inspirere til at tage på tur ud i nationalparken og ”genfinde” maleriernes motiver. I forbindelse med udgivelse af publikationen afholdtes der flere kunst-foredrag. • Del 2: Der afholdes workshops målrettet børn og voksne, hvor deltagerne får mulighed for at tegne landskab, natur, bygninger o.lign. i nationalparken. Aktiviteterne afholdes på/ved Flynderupgård. Efter workshopene er afholdt udstilles tegningerne på Flynderupgård.
Målgruppen	Publikation og foredrag: voksne, der interesserer sig for kunst og områdets natur og historie. Workshops: både børn og voksne i lokalområdet
Tidsperiode	2022-2023
Status og potentialer	Udgivelsen ”Malernes Nordsjælland” sælges stadig fx i nationalparkens indgange og til udvalgte arrangementer. Nationalparkens indgang i Halsnæs Kommune, Industrimuseet Frederiks Værk, afholdt i 2024 foredrag med udgangspunkt i Malernes Nordsjælland, og der er mulighed for andre arrangementsaktiviteter. Nedslagspunkterne som skildres i bogen kunne eventuelt tydeliggøres i landskabet, og ellers er der en oplagt mulighed for at få Malernes Nordsjælland ud til skolerne i alle fem kommuner, som en del af deres danskundervisning. Så får den lov til at leve videre på en anden men bestemt også egnet måde – og ikke mindst blandt en anden målgruppe.
Ressourcer og økonomi	Der blev afsat 150.000 kr. til projektet fordelt over de to år.
Aktører	Nationalparken. Projektpartnere: Flynderupgård Interessenter: Lokale museer og arkiver, kunstforeninger mv. Inddragelse af eksterne leverandører, samt salgs/distribueringssteder.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.11 Mobil udstilling	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende

Indsats	Skabe synlighed og lokal bevidsthed om nationalparkens natur og kulturhistorie
Projektets/tiltagets navn	Mobil udstilling
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I sommeren 2024 samarbejdede nationalparken med Museum Nordsjælland om en mobil udstilling omkring naturen, og kulturhistorien i Nordsjælland. Museum Nordsjælland har indrettet en container til en mobil udstilling, med skiftende udstillinger som kan fragtes rundt og kører på solenergi. Den mobile nationalparkudstilling var på turne i det nordsjællandske sommerlandskab i perioden juni-august. 31.05-25.06 stod den ved Asserbo Ruin, Gribskov. 25.06-23.07 stod den ved Hornbæk kulturhus, Hornbæk. 23.07-27.08 stod den ved Helsingør lystbådehavn, Helsingør. Formålet var at gøre lokale såvel som turister, bevidste om nationalparken og dens arbejde. Udstillingen skulle formidle nationalparkens projekter, kernefortællinger inden for natur og kulturhistorie og inspirere de besøgende til videre ture ud i nationalparken. Derudover blev der i samarbejde med Natur- og kulturstuderende fra Skovskolen, udviklet aktivitetsfoldere til hver lokation, som kunne tages med videre ud på tur. Målgruppen var her børn og deres voksne og temaet for folderene var troldeenes Nordsjælland. Den mobile udstilling havde i perioden juni til august 5.534 besøgende, ud af et samlet årligt besøgstal på 7000.
Målgruppen	Primære målgruppe: Lokale og sommergæster, både børn og voksne.
Tidsperiode	Februar 2024 – September 2024 Udstillings-tour: Juni – august 2024
Status og potentialer	Museum Nordsjælland har henvendt sig omkring en opfølgende udstilling i 2025. Der er potentiale i at udvikle på konceptet og inddrage den mobile udstilling, som udgangspunkt for ture og aktiviteter i sommerperioden i samarbejde med partnere mm.
Ressourcer og økonomi	Nationalparken betalte 80.000 kr. for udstilling og supplerede yderligere med timer til udvikling af formidling og kommunikation. Museum Nordsjælland bidrog med arbejdstimer til drift, formidling og opsætning af udstilling.
Aktører	Museum Nordsjælland. Natur- og kulturuddannelsen, Skovskolen, KU.
Skema udfyldt af:	CAERO

5.2.12 Naturens Dag	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Arrangementer med faglig fokus
Projektets/tiltagets navn	Naturens Dag
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Naturens dag har været et fast indslag i nationalparkens arrangementer siden 2018. Nationalparken har deltaget med aktiviteter i 2018,2019,2020 på skovskolen og i 2021 i samarbejde med naturstyrelsen v. Ostrupgaard. I 2022 flyttede arrangementet til Esrum Kloster & Møllegård, hvor flere aktører såsom DOF og DN blev inviteret ind til at formidle på naturens dag. I 2023 og 24 er arrangementet vokset og tæller nu over 80 frivillige aktører, samt et besøgstal på ca 500 besøgende for 23 og 24. I år 2025 blev Naturens Dag afholdt på Krogerup Højskole.
Målgruppen	Primære Målgruppe: Børnefamilier Sekundære målgruppe: Frivillige
Tidsperiode	2018 -
Status og potentialer	Naturens dag er under løbende udvikling og ændrer sig i takt med nationalparkens visioner. Potentialet er stort, og arrangementet kan godt blive endnu større.
Ressourcer og økonomi	2021 – 15.750 kr. 2022 – 15.750 kr. 2023 – 29.930, 88 kr. 2024 – 43.888,20 kr. 2025 – 80.000 kr.
Aktører	Nationalparken i samarbejde med en lang række foreninger og frivillige, bl.a. Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Danmarks Jægerforbund.
Skema udfyldt af:	CAERO

5.2.13 Naturmødet i Hirtshals	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Arrangementer med faglig fokus
Projektets/tiltagets navn	Naturmødet i Hirtshals

Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Siden 2021 har nationalparken i samarbejde med de fire andre nationalparker, haft en stand på naturmødet i Hirtshals. Formålet har været at formidle nationalparkerne som en samlet enhed, der arbejder med projekter til fremme af naturen, friluftslivet og formidling. Nationalparkerne har i fællesskab koordineret undervisning, paneldebatter og oplæg i standen, alle med fokus på de projekter som hver nationalpark arbejder med. Derudover har standen været platform for netværk på tværs af nationalparkerne i uformelle rammer, hvor både bestyrelser, forpersoner, medarbejdere og frivillige har været sammen om at invitere besøgende på naturmødet ind i Danmarks nationalparker. I 2025 forventer nationalparken igen at stille med oplæg og undervisning.
Målgruppen	Primære Målgruppe: Besøgende på naturmødet, herunder interesseorganisationer, fonde, politikere, offentligheden mm.
Tidsperiode	2021-2025.
Status og potentialer	Naturmødet i Hirtshals fungerer som naturens folkemøde og er derfor en god platform for at præsentere de danske nationalparker som en samlet enhed. Der er ønske om at vi markerer os mere på den politiske scene på naturmødet og der er potentiale for at samarbejde om en mere helstøbt udstilling samt fortælling fra standen. Der har været overvejelser om hvorvidt NPKN skal deltage, da det ligger langt væk og kræver mange ressourcer både mentalt og tilmæssigt af medarbejderne. Et alternativ kunne være deltagelse i den naturvidenskabelige festival BLOOM i søndermarken, der ligger tættere på og derfor har større relevans for NPKN.
Ressourcer og økonomi	2023 – 50.000 kr. 2024 – 26.174,17 kr. 2025 – 40.000 kr.
Aktører	De danske nationalparker
Skema udfyldt af:	CAERO

5.2.14 Operation Bæver	
Indsatsområde	Formidling til besøgende og lokalbefolkning

Indsats	Projekt bæver – undervisning og formidling af en ny nøgleart i Nordsjælland
Projektets/tiltagets navn	Operation Bæver
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I samarbejde med Halsnæs Kommune har nationalparken ansøgt fonden af 15.juli 1963 og fået bevilliget 50.000 kr. til udvikling af formidling omkring bæveren i Nordsjælland. Halsnæs kommune har varetaget bevillingen, mens nationalparken har fungeret som med-udvikler og sparringspartner på formidlingsdelen. Med bevillingen har naturvejlederen fra Halsnæs i samspil med nationalparken udviklet en grejkasse indeholdende udstoppet bæver, skind, kranier og udvikling af 2x5 minutters podcast om bæveren. Grejkassen er tilgængelige for alle skoler, undervisningsinstitutioner og foreninger, som ønsker at blive klogere på bæverens biologi og fortælling. Grejkassen kan gratis lånes ved at kontakte naturvejlederen i Halsnæs kommune. Tilbuddet vil blive kommunikeret ud via nationalparkens hjemmeside. Nationalparken har i projektet inddraget naturstyrelsen Nordsjælland, til udvikling af fakta-ark, undervisningsmaterialer og formidling. Sideløbende har naturstyrelsen udviklet deres egen bæverkasse, som også kan lånes ud gratis. Alt formidlings- og undervisningsmateriale ligger tilgængeligt via nationalparkens hjemmeside, i grejkassen og via skoven-i-skolen.dk Projektet forventes lanceret til den brede offentlighed i efteråret 26.
Målgruppen	Daginstitutioner, skoler og foreninger
Tidsperiode	2025-2026
Status og potentialer	Projektet forventes færdiggjort i efteråret 2026. Der er mulighed for at bygge videre på projektet efterfølgende i forbindelse f formidling af Arresøes arter.
Ressourcer og økonomi	50.000 kr. fra ekstern bevilling fra fonden af 15.juli 1963. Halsnæs kommune har varetaget bevillingen.
Aktører	Halsnæs kommune NST Nordsjælland NPKN
Skema udfyldt af:	CAERO

5.2.15 Projekt Skovkamera	
Indsatsområde	Formidling, undervisning og forskning
Indsats	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Bedre levesteder for særlige og sårbare arter Biologisk mangfoldighed i skovene
Projektets/tiltagets navn	Projekt Skovkamera
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Borgervidenskabs- og formidlingsprojekt med solcelledrevne kameraer i redekasser ved Esrum Sø. Projektet er igangsat i 2025, løber til 2027 og åbner for offentligheden i 2026. Projekt Skovkamera er et borgervidenskabs- og formidlingsprojekt om opsætning af fem specialbyggede redekasser i Gribskov med solcelledrevne videokameraer. Kasserne opsættes i samarbejde med Naturstyrelsen, som også bidrager med opsætning af røde pæle ved hver kasse. Kasserne og de røde pæle placeres langs stisystemet ved Esrum Sø i Gribskov. Ved at bruge en mobiltelefon til at scanne en QR-kode på de røde pæle bliver de tilhørende videooptagelser fra kasserne tilgængelige for skovens besøgende. Projektperioden løber i 2 år, svarende til to ynglesæsoner. Både natugle (<i>Strix aluco</i>) og den rødlistede hvinand (<i>Bucephala clangula</i>) findes i stort antal i Gribskov, sidstnævnte især nær Esrum Sø. Begge arter er hulerugende og yngler i opsatte redekasser.
Målgruppen	Lokalbefolkningen, skovgæster og fugle interesseret.
Tidsperiode	2026-2027
Status og potentialer	Kasserne er specialbyggede og sat op. Der er sat pæle op med QR-koder. Der er en hovedside på nationalparkens hjemmeside og fem "hemmelige" undersider, som man kun kan få adgang til ved at scanne QR-koden i skoven. Der er optaget materiale i efteråret og vinteren 2025, og der optages både i 2026 og 2027. Vi har afholdt en offentlig formidlingstur om projektet. Der er potentiale for at folde projektet ud på flere niveauer: - Udarbejde en videnskabelig artikel på baggrund af de indsamlede data fra kasserne. - Afholde flere offentlige ture. - Udarbejde et helt undervisningsforløb på bagkant af projektet. - Projektet kan udvikles til at undersøge andre dyregrupper, f.eks. flagermus, ræve eller andre arter, som kan optages i huler eller redekasser.
Ressourcer og økonomi	Der er afsat 150.000 kr.

Aktører	Projektskovkamera er drevet af to frivillige og Naturstyrelsen Nordsjælland
Skema udfyldt af:	MARRK

5.2.16 Skiltning af kulturspor	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatsområder	Strategi for formidling og besøgscentre Mere viden om kulturarven
Indsats	Formidling i landskabet
Projektets/tiltagets navn	Skiltning af kulturhistoriske spor
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparkfonden har i 2021 styrket den kulturhistoriske formidling i samarbejde med Naturstyrelsen, ved at opdatere flere eksisterende informationsskilte og etablere flere nye skilte på de statslige arealer, der fortæller om en række kulturhistoriske spor i nationalparken. Skiltene tæller blandt andet Krogerup Godslandskab, Fantasiens Ø og dysser i hhv. Grønholdt og Valby Hegn.
Målgruppen	Besøgende i nationalparken, samt lokale.
Tidsperiode	2021
Status og potentialer	Skiltene blev opsat før nationalparken fik sin nuværende identitet, og når skiltene engang skal opdateres kan man sørge for at lægge sig mere op ad den stil.
Ressourcer og økonomi	Nationalparken afsatte 130.000 kr. til projektet.
Aktører	Nationalparken og Naturstyrelsen Nordsjælland.
Skema udfyldt af:	LIMOS

5.2.17 Naturens Mødesteder – Jeg gik mig over sø og land	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Et projekt der baner vej til mærkbare oplevelser ved søer, åer og vandløb for nye målgrupper i nationalparken.
Projektets/tiltagets navn	Naturens Mødesteder – Jeg gik mig over sø og land
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Projektet Naturens Mødesteder ("Jeg gik mig over sø og land") har til formål at skabe nye mærkbare aktiviteter ved søer, åer og vandløb i Nationalpark Kongernes Nordsjælland for børn, voksne og familier.

	I dag findes der ingen offentligt tilgængelig formidling om vandet i Nordsjælland, hvor både Esrum Sø og Arresø, to af Danmarks største søer hører hjemme, sammen med et væld af vandløb, åer, skovsøer og masser af vandhuller. Målet er at åbne vandets verden for nye målgrupper og fremme en dybere forbindelse mellem natur og mennesker i Nordsjælland. I et koordineret samarbejde med naturskolerne i Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Naturstyrelsen (Hillerød Kommune) er der udviklet fem lydeventyr og tilhørende korte vandreruter med opgaver undervejs i samarbejde med Natureventyr app'en. Materialet er udarbejdet på dansk, engelsk og tysk. Tilsvarende er der afsat midler til opgradering af eksisterende faciliteter/skilte ved mødestederne herunder genopretning af vandhuller/småsøer. De fem naturens mødesteder er beliggende: - Ågabet (Halsnæs) - Esrum Kloster og Møllegård (Gribskov) - Eghjorten (Hillerød) - Krogerup (Fredensborg) - Nyruphus (Helsingør)
Målgruppen	Børnefamilier danske og udenlandske
Tidsperiode	01-01-2025-31-12-2026 – projektet forventes forlænget ind i 2027 pga. forsinkelse i anlægsfasen.
Status og potentialer	Medio 2026 er alle fem natureventyr udviklet og projektet går ind i fasen med etablering af faciliteter samt naturgenoprettende tiltag.
Ressourcer og økonomi	Projektet er støttet af Nordea Fonden med 842.200 kr. Nationalparkens egenfinansiering udgør 373.100 kr. I alt 1.215.300 kr.
Aktører	Naturskolerne i Gribskov, Halsnæs, Fredensborg, Helsingør kommuner, Naturstyrelsen og samarbejdspartnere ved Esrum Kloster og Møllegård, Nyruphus, Ågabet, Krogerup.
Skema udfyldt af:	MIABR

6.1.18 Ren Arresø	
Indsatsområde	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Supplerende indsatser	Mere viden om naturen Forskning og evaluering
Projektets/tiltagets navn	Ren Arresø

Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Arresø er udover at være Danmarks største sø også en af de mest forurenede. Søen er i dårlig økologisk tilstand på et niveau, hvor man i perioder ikke må bade i søen og hvor plante- og dyrelivet er forarmet og ude af naturlig balance. Nationalparken støtter op om initiativer for at sikre god økologisk tilstand i søen. • Forundersøgelse. I forbindelse med finansloven for 2026 blev der på finansloven afsat 2,5 mio. kr. til en forundersøgelse med henblik på genopretning af Arresø. • Arresø Trepert. Nationalparken er sekretariat for Arresø Trepert, der består af Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune, Hillerød Kommune, Danmarks Naturfredningsforening og Nordsjællands landboforening. Forsyningsselskaberne og Foreningen Folkemødet Ren Arresø er i følgegruppen. • Formidling og involvering. Nationalparken samarbejder med parterne om at formidle Arresø både historisk, nutidigt og fremtidigt.
Målgruppen	Arresøs opland, borgere og lodsejere
Tidsperiode	2026-2027
Status og potentialer	Forundersøgelse samt formidlingsaktiviteter under udvikling og gennemførelse
Ressourcer og økonomi	1,0 mio. kr. fordelt med 0,5 mio. kr. til formidling og 0,5 mio. kr. til forundersøgelse
Aktører	Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune, Hillerød Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Nordsjællands landboforening, forsyningsselskaberne,
Skema udfyldt af:	MIABR

5.3 Undervisning til børn og unge

5.3.1 Kongernes Bioblitz	
Indsatsområde	Undervisning til børn og unge
Supplerende indsatsområder	
Indsats	Udvikle undervisningstilbud til skoler
Projektets/tiltagets navn	Kongernes Bioblitz

Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 påbegyndte nationalparken sit første undervisningsprojekt på tværs af kommunerne, Kongernes Bioblitz. Projektet blev skabt med det formål at understøtte de kommunale skolars undervisning om biodiversitet, i samarbejde med de kommunale naturskoler. En ekstern projektleder blev hyret ind i en 3-årig periode til indkøb af materialer, udvikling af grejbank i form af en mobil trailer med udstyr og koordinering mellem naturskolerne. Hvert år afvikles 1-2 kursusdage, hvor lærere fra de fem kommuner i nationalparken, bliver klogere på udstyr i den mobile trailer, samt flora og fauna. Efterfølgende står den mobile trailer til rådighed for lærerne, som kan benytte den efter forgodtbefindende. Hver kommune har sammen med deres naturskole, arrangeret lokale bioblitzer én uge om året, hvor alle klasser på mellemtrinnet bliver inviteret ud i et udvalgt lokalt område og registrerer dyre- og planteliv. Her har fagpersoner fra DN, kommunen og andre organisationer frivilligt bidraget med hjælp til bestemmelse af arter. I 2022 blev den oprindelige bioblitztrailer stjålet inkl udstyr og der blev bevilliget yderligere 150.000 kr fra bestyrelsen til indkøb af ny trailer, samt grej. Projektet har oprindeligt haft en projektperiode fra 2021-2024, men er blevet forlænget ind i 2025.
Målgruppen	Skoleelever på mellemtrinnet (4.-6. klasse) Lærere i nationalparkens fem kommuner
Tidsperiode	2021-2025
Status og potentialer	Projektet har stor opbakning fra naturskolerne, og ligger fint i tråd med deres andet arbejde. Der er mulighed for at udbygge projektet med evt naturpleje som tilvalg eller opkvalificering af forløbet med mere undervisningsmateriale og efterfølgende brug af data fra turene.
Ressourcer og økonomi	2021-2024 -600.000 kr. fordelt på 4 år til materialer og løn til ekstern projektleder 2022- 150.000 kr. til ny trailer og materialer. 2025 – 80.000 kr til forlængelse af projektet.
Aktører	NPKN Fredensborg naturskole Gribskov ungdomsskole Naturcenter Nyruphus Halsnæs Kommune Hillerød kommune DN Nordsjællands naturskole

Skema udfyldt af:	CAERO
--------------------------	-------

5.3.2 Skoven i skolen	
Indsatsområde	Undervisning til børn og unge
Supplerende indsatsområder	- Formidling til besøgende og lokalbefolkning - Nationalparken i skolen - Uddannelse af undervisere og lærere
Indsats	Udvikle undervisningstilbud til skoler
Projektets/tiltagets navn	Skoven i skolen
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2022 indgik nationalparken en samarbejdsaftale med Nationalpark Skjoldungernes Land, Nationalpark Thy og Nationalpark Mols om at udvikle en fælles læringsplatform ud fra den eksisterende undervisningsplatform Skoveniskolen.dk Platformen fik med en bevilling på 7.175.000 kr. fra Nordea en revitalisering, hvor projektstyringen lå hos Skjoldungernes Land og NPKN har indgået i styregruppen for projektet. Projektet om at Projektet indeholder tre delprojekter, som alle har bidraget til fornyelse af det digitale univers og bidraget med nye grønne undervisningsmaterialer i samarbejde med Danmarks Jægerforbund, Naturvejledning Danmark og andre grønne organisationer. En samarbejdsaftale er blevet indgået mellem de fire nationalparker om at drifte skoven-i-skolen.dk, som en fælles undervisningsplatform for de danske nationalparker fremadrettet. Nationalpark Vadehavet har ikke indgået i samarbejdet, da de sideløbende har udviklet deres egen læringsplatform.
Målgruppen	Lærere, undervisere og pædagoger. Besøgende der søger inspiration til aktiviteter
Tidsperiode	2022-2024 Skoven-i-skolen.dk er aftalt at blive videreført med driftmidler fra de fire nationalparker efter projektet afslutning.
Status og potentialer	Projektet har stort potentiale for NPKN, da vi på nuværende tidspunkt ikke har tilgængeligt undervisningsmateriale eller henvisning til grønne klasselokaler på vores hjemmeside. Vi kan på skoven-i-skolen.dk få oprettet visitkort og lavet link til hjemmesider, der både kan være til gavn for stedsbunde aktiviteter i NPKN, både for os selv og samarbejdspartnere.
Ressourcer og økonomi	2022-2024 -7.175.000 kr., bevilling administreret af Skjold 2024 – 40.000 kr. til videre drift, aftale indgået mellem chefer for nationalparkerne.

	2025 – 70.000 kr. til videre drift, aftale indgået mellem chefer for nationalparkerne.
Aktører	NPKN NPSKJOLD NPTHY NPMOLS Center for Børn & Natur, KU Naturvejledning, DK Lærerforeningen Udeskolenet.dk DN NST
Skema udfyldt af:	CAERO

5.3.3 Undervisningsmaterialer	
Indsatsområde	Undervisning til børn og unge
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende Alle ud i det fri
Projektets/tiltagets navn	Undervisningsmateriale,
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2022 indgik NPKN en samarbejdsaftale med Parforcejagtlandskabet om at udvikle undervisningsmateriale, der skulle formidle historien om parforcejagtlandskabet til 4.-6. klasse, under overskriften ”Jagt, magt og pragt – Konge for en dag”. Materialet skulle udvikles på baggrund af eksisterende undervisningsmateriale, der tidligere var udviklet til skoletjenesten hos Museum Nordsjælland. Projektet blev ikke færdiggjort på grund af frafald i personalet hos Museum Nordsjælland. NPKN har selv videreudviklet på undervisningsmateriale i 2023 omhandlende UNESCO-verdensarv i nationalparken. Materialet er færdiggjort, men ikke efterprøvet af skoleklasser og derfor ikke gjort tilgængeligt. Museum Nordsjælland har i 2024 fået tilsendt materialet, men ikke vendt tilbage. I 2023 udviklede NPKN yderligere to undervisningsforløb omhandlende sandflugt i Tisvilde Hegn og lydvandring i Hellebæk Kohave. Forløbene er ikke afprøvet og derfor ikke lagt tilgængeligt. I 2025 har NPKN i samarbejde med Halsnæs kommune fået en bevilling fra fonden af 19. juli 1963, til udvikling af grejkasser med undervisningsmaterialer omhandlende bævere. Kassen bliver udviklet i samarbejde med naturvejlederen i Halsnæs kommune og efterfølgende stillet til rådighed for naturskoler og foreninger.
Målgruppen	Lærere, undervisere og pædagoger. Grønne organisationer

Tidsperiode	2022-2026
Status og potentialer	Undervisningsmateriale- og forløb har på nuværende tidspunkt ikke stor prioritering i NPKN, men kan på sigt komme til at spille en central rolle for relevans og samarbejde med skolevæsenet. Undervisningsmaterialer kan i visse tilfælde nemt omsættes til aktiviteter til offentligheden, og kan derfor være med til at opfylde flere af NPKN's formål.
Ressourcer og økonomi	2022-2024- 0 kr. 2025 – 0 kr.
Aktører	NPKN Parforcejagtlandskabet v. Museum Nordsjælland Halsnæs Kommune
Skema udfyldt af:	CAERO

5.4 Forskning og evaluering

5.4.1 Vegetationshistorisk undersøgelse i Frederiksborg Slotssø – analyse af boreprøve	
Indsatsområde	Forskning og evaluering
Supplerende indsatsområder	Øget viden om geologi og landskabsudvikling Formidling til lokalbefolkning og besøgende Mere viden om kulturarven
Indsats	Indsamle viden om geologi og landskabsudvikling - Undersøge mulighederne for at gennemføre undersøgelser af geologiske lag i udvalgte søer og moser, f.eks. borer og analyser heraf Forskning i nationalparkens værdier Klogere på nationalparken
Projektets/tiltagets navn	Vegetationshistorisk undersøgelse i Frederiksborg Slotssø – analyse af boreprøve
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med Nationalmuseet fået gennemført en boreprøve i Frederiksborg Slotssø mhp. at analysere vegetationens udvikling fra istiden og frem (11.500 år). Projektet er en udvidelse af et 15. Juni Fonds-støttet forskningsprojekt, der undersøger de øverste, kulturpåvirkede lag. I 2026 udkommer en forskningsartikel med resultaterne af analyserne, der bl.a. giver ny viden om vegetationsudvikling, samt infrastruktur og byudvikling.
Målgruppen	Lokale og besøgende Ekspert i geologi
Tidsperiode	2023-26

Status og potentialer	Projektet vil supplere med vigtig viden om landskabets, herunder skovens udvikling, som kan bruges i formidling, undervisning m.v.
Ressourcer og økonomi	Boreprøve-projekt: 150.000. Projektets samlede økonomi er > 1 mio kr.
Aktører	Københavns Universitet
Skema udfyldt af:	LAR

5.4.2 Effekter af helårsgræsning	
Indsatsområde	Forskning og evaluering
Supplerende indsatsområder	Mere viden om naturen Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Forskning i nationalparkens værdier - Effekter af helårsgræsning på naturværdier Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper
Projektets/tiltagets navn	Effekter af helårsgræsning
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Københavns Universitet (IGN) har i en årrække lavet studier af betydningen af helårsgræsning på floraen i Hellebæk Kohave, der har vist positive effekter på udviklingen i nektar-producerende planter. IGN ønsker at lave undersøgelser af effekten på bestøvende insekter samt at undersøge effekten på jordlevende organismer. Nationalparken har på den baggrund støttet et projekt med dette formål. Der er med projektet bl.a. brugt eDNA til at bestemme arter, og mange spændende er fundet, ligesom sammenlignende studie kan fortælle, om artsrigdommen er højere på arealer med hhv uden helårsgræsning. Der foreligger udkast til rapport, som afventer sammenskrivning med yderligere undersøgelser, som IGN har udført.
Målgruppen	Forskere Naturforvaltere
Tidsperiode	2023-25
Status og potentialer	Projektet kan indgå i dokumentationen af effekten af helårsgræsning. Fundet af nye arter kan bruges i formidlingen.
Ressourcer og økonomi	Nationalparkens andel: 200.000 kr.. KU har for egen regning udvidet projektet med min. 70.000 kr.
Aktører	Københavns Universitet
Skema udfyldt af:	LAR

5.4.3 Hvor er hvinanden om vinteren?	
Indsatsområde	Forskning og evaluering
Supplerende indsatsområder	Mere viden om naturen Formidling til lokalbefolkning og besøgende Frivillighed og forankring
Indsats	Forskning i nationalparkens værdier Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper Klogere på nationalparken Frivilligrupper
Projektets/tiltagets navn	Hvor er hvinanden om vinteren?
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har haft et samarbejde med Aarhus Universitet om at undersøge, hvor ynglende hvinænder i nationalparken opholder sig om vinteren. Det sker ved at ringmærke dem med lysloggere, som afmonteres ved genfangst og aflæses for geografiske data. DVs. rent forskningsprojekt. DOF Nordsjælland deltager med frivillige i projektet.
Målgruppen	Forskere Vildtforvaltere Lokale og besøgende
Tidsperiode	2023-25
Status og potentialer	Projektet har haft en svær start pga. bl.a. ret hård prædation af rederne (skovmår). Det lykkedes kun at genfange en hvinand med lyslogger, og der er udarbejdet et notat, som AU har offentliggjort
Ressourcer og økonomi	Nationalparkens andel: 100.000. AU har bidraget med 100 timer 2023-24 og ønsker for egen regning at fortsætte projektet ind i 2025. Universitetet udarbejder en videnskabelig artikel, hvis resultaterne er til det.
Aktører	Århus Universitet DOF
Skema udfyldt af:	LAR

5.4.4 Kortlægning af mårdyr (skovmår,ilder og odder) med vildtkamera	
Indsatsområde	Forskning og evaluering
Supplerende indsatsområder	Mere viden om naturen Formidling til lokalbefolkning og besøgende Frivillighed og forankring

Indsats	Forskning i nationalparkens værdier Eksisterende naturværdier Overvågning af særlige arter og naturtyper Frivilliggrupper
Projektets/tiltagets navn	Kortlægning af mårdyr (skovmår,ilder og odder) med vildtkamera
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har indledt et samarbejde med Aarhus Universitet og Naturstyrelsen om at undersøge, i hvilket omfang vildtkameraer med brug af frivillige (citizen science) kan bruges til at registrere forekomst af hhv. skovmår (2023), ilder (2024-25) og odder (2026-27). Skovmårprojektet er afsluttet og rapporteret med succes (viste langt større udbredelse af arten i Nordsjælland end hidtil kendt). Kameraerne blev sat op på Naturstyrelsens arealer. Ilderprojektet er afsluttet og rapporteret og gav vigtige erfaringer med brug af vildtkamera til overvågning af ilder. Der indgik 6 privatejede arealer i undersøgelsen. arealer efter aftale med i alt 6 lodsejere. I 2026 igangsættes et projekt med registrering af odder langs vandløb i Nordsjælland, som afsluttes i 2027.
Målgruppen	Forskere Vildt- og naturforvaltere Frivillige Lokale og besøgende
Tidsperiode	2023-27
Status og potentialer	Status er, at kameraovervågning af skovmår er en oplagt mulighed, mens det er svært med ilder begrundet i forskellige levesteder. Frivilliggruppen søges fastholdt i kommende projekter.
Ressourcer og økonomi	Skovmårprojekt: 105.000 Ilderprojekt: 140.000 Odderprojekt:
Aktører	Århus Universitet Naturstyrelsen Naturhistorisk Forening for Nordsjælland Dansk Pattedyrforening Nationalparkens kommuner Private lodsejere
Skema udfyldt af:	LAR

Indsatsområde	Formidling, undervisning og forskning
Indsats	- Forskning og evaluering - Formidling til lokalbefolkning og besøgende - Bedre levesteder for særlige og sårbare arter - Biologisk mangfoldighed i skovene
Projektets/tiltagets navn	Ådsler i naturen
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Samarbejdsprojekt med Københavns Universitet. Projektet har til formål at give et detaljeret og spændende indblik i vigtigheden af ådsler i naturen. Ådsler er en vigtig del af naturens kredsløb. Når et dyr dør og nedbrydes, frigives næringsstoffer i form af kød, fedt, knogler, hår, horn og safter. Projektet er forskningsdrevet via KU og støttet af Aage V. Jensen Naturfond og Hempel Fonden. Naturstyrelsen har givet tilladelse til, at projektet kan afvikles på styrelsens arealer. Jarl Fonden, som ejer Strødammen, har også givet tilladelse til, at forsøgene kan afvikles på deres arealer. Nationalparken bidrager med koordinering mellem de to lodsejere på de to lokaliteter i Nordsjælland samt med økonomisk støtte til indkøb af vildtkameraer. Der placeres 3 ådsler af rådyr og 3 ådsler af rotter i bure på i alt 2 lokaliteter i Nordsjælland. Formålet er at undersøge insektdiversiteten ved hjælp af fælder og desuden kamerafælder ved flere af ådslerne med henblik på at undersøge artssamspil, som ellers sjældent registreres ved traditionelle metoder. På hver enkelt lokalitet vil der således være 6 plots bestående af 3 x 2 ådsler, dvs. 3 rådyr og 3 rotter.
Målgruppen	Lokale og besøgende Ekspert i natur og insekter
Tidsperiode	2026 og 2027
Status og potentialer	Der er mange perspektiver ift. formidling, undervisning mm. Ådsler er et meget underformidlet emne og kan med den rette oplægsholder skabe samme begejstring som f.eks. formidlingen af Edderkopper fra sidste planperiode.
Ressourcer og økonomi	Nationalparkens økonomi er ca. 5000 kr.
Aktører	Københavns Universitet, Naturstyrelsen og Jarl Fonden.
Skema udfyldt af:	MARKK

6. Lokalsamfund, erhverv og turisme

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for lokalsamfund, erhverv og turisme i planperiode 2020-2026 opdelt i tre indsatsområder: Bæredygtig turisme og lokale produkter, frivillighed og forankring, samt partnerskaber og lokal erhvervsudvikling-

6.1 Bæredygtig turisme og lokale produkter

6.1.1 Grøn Mobilitet	
Indsatsområde	Bæredygtig turisme og lokale produkter
Supplerende indsatsområder	Strategi for formidling og besøgscentre Formidling til lokalbefolkning og besøgende Alle ud i det fri
Projektets/tiltagets navn	Grøn mobilitet
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Fra 2022-2024 har nationalparken i samarbejde med VisitNordsjælland og en række øvrige parter og projektydere udviklet en række grønne ”hubs” rundt omkring i Nordsjælland. De består af skilte, der peger ud til oplevelser i nationalparken, som kan nås til fods eller på cykel, cykelgrej, lejecykler, og så er de alle lokaliseret ved stationer, så det er nemt at komme til næste nationalparkoplevelse på bæredygtig vis. Der findes desuden digitale kort, også på tysk og engelsk.
Målgruppen	Lokale besøgende og både nationale og internationale turister til nationalparken
Tidsperiode	2022-2024
Status og potentialer	De nye grønne hubs kan være inspiration for andre tiltag, samt startpunkter for ture eller mulige konkrete oplevelser i nationalparken, som man kan kommunikere om.
Ressourcer og økonomi	150.000 kr (2022-2024), samt ærlig drift til vedligehold af faciliteterne.
Aktører	Nationalparken, VisitNordsjælland, Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Hillerød Kommuner, Naturstyrelsen Nordsjælland, Dansk Kyst- og Naturturisme og med hjælp fra Dansk Cykelturisme, Lokaltog A/S og DSB. Projektet er støttet af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, LAG Gribskov-Halsnæs (EU’s landdistriktsprogram)
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.1.2 Turismeudvikling i Nationalpark Kongernes Nordsjælland	
Indsatsområde	Bæredygtig turisme og lokale produkter
Supplerende indsatsområder	Strategi for formidling og besøgscentre Formidling til lokalbefolkning og besøgende

Projektets/tiltagets navn	Turismeudvikling i Nationalpark Kongernes Nordsjælland
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I perioden 2019 – 2021 udviklede VisitNordsjælland i samarbejde med nationalparken og en række lokale virksomheder nye, bæredygtige oplevelser med afsæt i nationalparkens natur, historie og oplevelsesmuligheder. Projektet var støttet af Dansk Erhvervsfremmebestyrelse.
Målgruppen	Lokale besøgende og både nationale og internationale turister til nationalparken
Tidsperiode	2019-2021
Status og potentialer	Der blev udviklet en række produkter med lokale aktører, der har potentiale for videreudvikling og yderligere forankring.
Ressourcer og økonomi	
Aktører	Nationalparken, VisitNordsjælland, Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Hillerød Kommuner, Naturstyrelsen Nordsjælland, Dansk Kyst- og Naturturisme.
Skema udfyldt af:	ANKMO

6.1.3 Samarbejde turisme om destinationsudvikling	
Indsatsområde	Bæredygtig turisme og lokale produkter
Supplerende indsatsområder	Strategi for formidling og besøgscentre Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Bæredygtige oplevelser og produkter/Information til lokale borgere og turister
Projektets/tiltagets navn	Samarbejde turisme om destinationsudvikling
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Siden 2019 har nationalparken arbejdet sammen med VisitNordsjælland omkring turisme og destinationsudvikling. VisitNordsjælland har i 2019-2021 gennemført projektet ”Turismeudvikling i Nationalpark Kongernes Nordsjælland”. Projektet var støttet af midler fra Erhvervsfremmebestyrelsen og nationalparkfonden indgik, sammen med en række andre aktører, som samarbejdspartner. Igennem projektet blev der i 2021 udviklet en række pilot-projekter med bæredygtige turismeoplevelser og en økonomisk model for turismeudvikling i nationalparken. Nationalparken bliver desuden promoveret på VisitNordsjællands platforme, herunder trykte magasin, gennem en medlemsskabsordning. I 2021 deltog nationalparkfonden desuden i et forskningsprojekt ledet af Syddansk Universitet i samarbejde med en række danske

	natur- og nationalparker. Forskningsprojektet havde til formål at undersøge, hvordan der kan udvikles bæredygtig turisme i naturområder med respekt for beskyttelsesinteresserne. Nationalparken var bl.a. vært for en workshop med en række lokale aktører, der i fællesskab pegede på, hvor der er potentiale for at udvikle turismen i nationalparken og hvor der er behov for at beskytte natur, landskaber mv.
Målgruppen	Lokale besøgende og både nationale og internationale turister til nationalparken, samt lokale aktører i nationalparken, der gerne vil bidrage til den bæredygtige turisme.
Tidsperiode	2019-
Status og potentialer	Samarbejdet med VisitNordsjælland kører videre, og overvejelser omkring bæredygtig turisme og lokale produkter indgår nu også som et fokuspunkt for partnernetværket.
Ressourcer og økonomi	20.000 kr. x 2 (2023, 2024) + 10.000 x 2 (2021, 2022) = 60.000 kr. foruden forplejning og lokaleleje
Aktører	Nationalparken, VisitNordsjælland, SDU, lokale aktører
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.2 Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling

6.2.1 Evaluering af partnerskabsprogrammet	
Indsatsområde	Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling
Supplerende indsatsområder	Forskning og evaluering
Indsats	Partnerskaber og logo/synlige erhvervspartnere/Erhvervet som ambassadør
Projektets/tiltagets navn	Evaluering af partnerskabsprogrammet
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Baseret på erfaringerne fra de første 3 år af nationalparkens partnerskabsprogram, igangsatte Nationalpark Kongernes Nordsjælland i 2023 en evaluering af programmet med henblik på tilpasning og videreudvikling. Evalueringen blev udført af den eksterne leverandør Orange Elevator, blandt andet gennem kvalitative og kvantitative interviews med medlemmer fra partnerudvalget (bestyrelse og råd) og partnerprogrammet. Analyseresultaterne inkluderer input fra lige knap 70% af nationalparkens partnere, hvilket er en høj svarprocent.

	Evalueringen pegede på forskellige tiltag inden for emner som bl.a. synlighed, vidensdeling og udvikling af signaturprodukter- og oplevelser, som nationalparken kan arbejde videre med.
Målgruppen	Nationalparkens partnere og arbejdet med dem
Tidsperiode	2023-2024
Status og potentialer	Evalueringen kom med en lang række udviklingspunkter og forslag, som kunne udrulles over de kommende år. Nationalparken har allerede implementeret flere af dem, og andre forventes fulgt op på og videreudviklet fremadrettet.
Ressourcer og økonomi	100.000 kr.
Aktører	Nationalparken, partnernetværket, ekstern leverandør Orange Elevator
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.2.2 Partnerskabsprogram	
Indsatsområde	Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Indsats	Partnerskaber og logo/synlige erhvervspartnerne/Erhvervet som ambassadør
Projektets/tiltagets navn	Partnerskabsprogram/Partnernetværk
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Ultimo 2020 blev retningslinjer for nationalparken partnerskabsprogram vedtaget af bestyrelsen, og i 2021 blev der for første gang åbnet for at lokale virksomheder, foreninger, uddannelsessteder, formidlere, produktudviklere, lodsejere o.l. kunne ansøge om at blive en del af Nationalpark Kongernes Nordsjællands partnerskabsprogram. Føromtalte retningslinjer klargør, hvad det vil sige at være partner med nationalparken, samt hvordan brug af nationalparkens partnerskabslogo må bruges af optagne partnere. Der er løbende kommet nye partnere til og pt. er ca. 90 lokale foreninger, virksomheder, organisationer mv. en del af netværket. Hvert år har der været afholdt forskellige typer af netværksmøder, typisk hos en partner, der har kunnet fortælle om deres arbejde og visioner, ligesom der løbende er blevet

	arbejdet med synlighed og kendskab til partnere gennem digital og trykt kommunikation til partnerne og omverdenen.
Målgruppen	Nationalparkens partnernetværk, og indirekte partnernes forskellige målgrupper/besøgende
Tidsperiode	2021-
Status og potentialer	Partnernetværket fortsættes i kommende år, hvor der også vil blive arbejdet mere med tematiseringer af netværksmøde, udvikling af oplevelser og produkter i samarbejde med partnerne og højnet fokus på blandt andet kommunikation
Ressourcer og økonomi	50.000 – 100.000 kr. (årligt)
Aktører	Nationalparken, partnernetværket
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.2.3 Årlig partnerdag	
Indsatsområde	Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling
Supplerende indsatsområder	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Årlig partnerdag
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2021 afholdt nationalparken den første Partnerdag for partnernetværket, og det er siden blev afholdt hvert år efter optag af nye partnere i netværket. Den årlige partnerdag tjener således både formålet at klæde nye partnere på gennem et introkursus til partnernetværket, samt at styrke netværket blandt både nye og gamle partnere, som deltager på dagen. Programmerne for dagen har hvert år budt på en blanding af inspirerende oplæg, nyt fra nationalparken, inddragelse af partnere, og mere uformelt samvær, da partnerdagen sluttet af med en middag. I 2024 blev partnerdagen udvidet med flere spor inden for et overordnet tema, som de deltagende selv kunne vælge mellem. De forskellige spor blev varetaget af partnere, og der var således mulighed for at inddrage flere partnere i udformningen af dagen end ellers.
Målgruppen	Nationalparkens partnernetværk
Tidsperiode	2021-2024

Status og potentialer	Partnerdagen er fra 2025 blevet afløst af Nationalparkdagen, hvor partnere inviteres sammen med bestyrelse, råd, lodsejere, frivillige mv.
Ressourcer og økonomi	Der har været afsat 50.000 kr. til partnerdag hvert år, den har været afholdt – 200.000 kr. for perioden 2021-2024
Aktører	Nationalparken, partnernetværket
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.3 Frivillighed og forankring

6.3.1 Demonstrationsprojekt i samarbejde med lokal lodsejer	
Indsatsområde	Frivillighed og forankring
Supplerende indsatsområder	Mere viden om naturen Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter Formidling til besøgende og lokalbefolkning
Projektets/tiltagets navn	Demonstrationsprojekt i samarbejde med lokal lodsejer
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparken har i samarbejde med en lodsejer i Karlebo igangsat forskellige naturprojekter, som bl.a. har til formål at demonstrere mulighederne for mere natur. Der er genoprettet 4 vandhuller, fritlagt en vandløbsstrækning, hegnet et område til græsning og gjort forsøg med spredning af enghø. Projektet vises frem til interesserede foreninger og lodsejere. Der er desuden planer om at videreformidle historien til den bredere befolkning gennem web, SoMe og evt. presse.
Målgruppen	Lodsejere i nationalparken, lokalbefolkning og folk med interesse i naturdagsordenen
Tidsperiode	2020-2024
Status og potentialer	Som nævnt er der potentiale for at brede denne og andre gode lodsejer-eksempler ud, så målgruppen ikke kun er andre lodsejere i nationalparken, men også potentielle nye, jf. mål om udvidelse, samt et bidrag til at gøre naturpleje og –forbedring mere konkret for interesserede, herunder dem der følger nationalparkens digitale platforme.
Ressourcer og økonomi	Omkring 430.000 kr.
Aktører	Nationalparken, privat lodsejer ved Karlebo.
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.3.1 Nationalparkdag	
Indsatsområde	Frivillighed og forankring

Supplerende indsatser	Formidling til lokalbefolkning og besøgende
Projektets/tiltagets navn	Nationalparkdag
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2025 afholdt nationalparken sin første nationalparkdag. Formålet er at skabe et årligt arrangement, der samler alle dem der er en del af nationalparken: Bestyrelse, råd, lodsejere, partnere, frivillige og samarbejdspartnere. Arrangement består af forskellige oplæg, debatter og ture i nationalparken og har særlig fokus på at give viden om naturen, landskabet, kulturarven og området mange ændre værdier.
Målgruppen	Bestyrelse, råd, partnere, frivillige, lodsejere, samarbejdspartnere
Tidsperiode	2025 -
Status og potentialer	Den første nationalparkdag blev afholdt i 2025 med ca. 100 deltagere og der planlægges en ny nationalparkdag i efteråret 2026.
Ressourcer og økonomi	Ca. 75.000 kr.
Aktører	Eksterne oplægsholdere og samarbejdspartnere
Skema udfyldt af:	ANKMO

6.3.3 Nationalparkpulje	
Indsatsområde	Frivillighed og forankring
Indsats	Lokalsamfundet som løftestang
Projektets/tiltagets navn	Nationalparkpulje
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	En pulje, hvor foreninger og lodsejere, og fra 2024 også daginstitutioner, naturvejledere og skoler, har kunne søge om støtte til lokale projekter. Puljen er til projekter, der ikke er nævnt i nationalparkplanen og som i øvrigt opfylder formålet for udvikling af nationalparken som nævnt i nationalparkens bekendtgørelse. Der er blevet uddelt midler som følgende: 2022: 907.000 kr. til i alt 23 projekter 2023: 521.000 kr. til i alt 8 projekter 2024: 491.000 kr. til i alt 8 projekter 2025: 500.100 kr. til i alt 8 projekter

	2026: 550.997 kr. til i alt 10 projekter Igennem Nationalparkpuljen er en lang række projekter blevet realiseret, som ellers ikke var blevet til. Nationalparken har gearet sine midler da projekterne er realiseret ved bidrag af frivillige timer og i nogle tilfælde samfinansiering med andre fonde. Puljen har bl.a. givet støtte til Dronningmølle Borgerforening, som har fået tildelt støtte både i 2024 og i 2025, samlet tilskud 171.850 kr. Støtten har her været med til at finansiere stibelægning og rullestolsvenlige borde-bænkesæt ved Lergravsøen. Området ved Lergravsøen rummer både rekreative og kulturhistoriske værdier, og Dronningmølle Borgerforening ønskede at gøre stedet til en attraktiv, nordlig indgang til nationalparken. Med de puljestøttede tiltag er det nu muligt for flere at komme ud at nyde området – også handicappede, ældre, gangbesværede og familier med små børn. I 2026 er der tildelt tilskud til Byaasgaard Naturcamping & Mikrolandbrug til fritlægning, naturpleje og formidling af istidsåsen på Byaasgaard, som er en del af det karakteristiske moræne- og dødislandskab i nationalparken. Projektet skal være med til at gøre de landskabelige og geologiske former synlige og oplevelsesrige samtidig med, at besøgende kan få en bedre forståelse af områdets naturgrundlag. Tilskuddene herudover er bl.a. givet til fuglekasser, bålhytter, arrangementer m.m.
Målgruppen	Lokale aktører og frivillige; lodsejere, foreninger, skoler/daginstitutioner/naturvejledere
Tidsperiode	2022 -
Status og potentialer	Hvad er status på projektet/tiltaget og er der noget i gang, der peger fremad? Der blev i vinteren 2025/2026 gennemført en evaluering, som peger mod en fortsættelse af Nationalparkpuljen, med reviderede retningslinjer og med forslag om nye tiltag, som fx årlige temaer. Der blev i 2026 givet tilsagn til en række projekter, som har en projektperiode på 2 år, hvorfor der som minimum, vil være igangværende projekter til og med 2028.
Ressourcer og økonomi	Foruden tildelte tilsagn, har udgifter til Nationalparkpuljen fordelt sig som følgende 2022 – Løn: 152.000 kr. Drift: 21.000 kr. 2023 – Løn: 110.000 kr. Drift: 3.500 kr. 2024 – Løn: 180.000 kr. Drift: 15.000 kr. 2025 – Løn: 178.000 kr. Drift: 15.500 kr. (2026 – Løn: 147.500. Drift: 1.500 kr.)

Aktører	Se samlet liste over tildelte tilskud i perioden 2022-2026.
Skema udfyldt af:	TINSG

6.3.4 Temadag om etablering af natur på private landbrugsarealer i nationalparken	
Indsatsområde	Frivillighed og forankring
Supplerende indsatsområder	Mere viden om naturen Bedre og flere levesteder for særlige og sårbare arter
Projektets/tiltagets navn	Temadag om etablering af natur på private landbrugsarealer i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	I 2022 blev der afholdt et netværksmøde for lodsejere i nationalparken til et fyraftensmøde i Lille Lyngby. Her var naturen sat på dagsordenen, hvor nationalparken inspirerede til, hvordan man som lodsejer kan få mere natur på landejendommene. Mødet foregik på Ll. Lyngby Præstegård, som har årelang erfaring i naturforbedringer og etablering af overdrev. På temadagen afholdtes en markvandring ledet af ejer m.v. og der holdes oplæg ved en naturforvalter med speciale i græslandsnatur samt en landbrugsrådgiver (Agrovi) med speciale i tilskudsordninger m.v. til natur.
Målgruppen	Lodsejere i nationalparken
Tidsperiode	2022
Status og potentialer	Temadagen viste, at der er stor interesse for at få indsigt i muligheder og udfordringer i at udvikle sin ejendom i retning af mere natur, og der er potentiale for, at nationalparken, bl.a. med naturgræsningsprojektet, kan bidrage yderligere til at styrke grundlaget for mere natur.
Ressourcer og økonomi	Der blev afsat ca. 40.000 kr. til arrangementet.
Aktører	Nationalparken var projektleder. Inddragelse af lodsejer ved Ll. Lyngby Præstegård, samt rådgiver fra Agrovi.
Skema udfyldt af:	LIMOS

6.3.5 Frivilligstrategi/venneforening	
Indsatsområde	Frivillighed og forankring
Supplerende indsatsområder	

Indsats	Frivilliggrupper
Projektets/tiltagets navn	Frivilligstrategi/venneforening
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	Nationalparkens virke bygger i høj grad på frivillighed i forskellige udformninger, og i 2024 påbegyndtes et arbejde med at lave en strategi for frivilliginddragelse, samt overvejelser om etableringen af en venneforening. Målsætningen blev præsenteret for bestyrelsen primo 2024, og der er siden blev afholdt møder med forskellige relevante lokale interessenter, der kunne bidrage med erfaringer og input til kommende arbejde med frivillige i nationalparken.
Målgruppen	Lokale, der gerne vil være en del af og gøre en indsats for/i nationalparken, men falder uden for kategorier som fx lodsejere, partnere o.l.
Tidsperiode	2024-
Status og potentialer	De indledende møder for strategisk arbejde med frivillighed/vennegruppe lagde op til aktiviteter over de kommende år. Disse kan tages op til revision eller løbende inkorporeres i øvrigt nationalparkarbejde.
Ressourcer og økonomi	Der blev kun afsat løntimer, samt forplejning til møder til dette punkt.
Aktører	Nationalparken, herunder bestyrelse og råd.
Skema udfyldt af:	LIMOS

7 Tværgående indsatser

I dette afsnit er beskrevet indsatsen for nationalparkens tværgående indsatser, som er samlet i et enkelt indsatsområde der vedrører arbejdet med at skabe en mere sammenhængende nationalpark.

7.1 Sammenhæng i nationalparken	
Indsatsområde	Tværgående
Indsats	Mere geografisk sammenhængende nationalpark
Projektets/tiltagets navn	Sammenhæng i nationalparken
Beskrivelse af tiltaget og dets resultater	"Der skal over tid skabes en mere geografisk sammenhængende nationalpark". Det fremgår som en af målsætningerne i den bekendtgørelse, der udpeger Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

	Nationalparken har i perioden afsøgt potentialerne for en udvidelse med nye arealer, hvor der er frivillig lodsejerinteresse for at indgå. I 2025 undersøgte nationalparken sammen med kommunerne, DN og NOLA perspektiverne for synergier til omlægningsplanerne i Grøn Trepert. I den sammenhæng formulerede og godkendte bestyrelsen en række kriterier for arealudvidelse. I 2026 har nationalparken bedt Københavns Universitet om at analysere potentialer for udvidelse i synergi med potentialer for styrket biodiversitet. I perioden 2020-2026 har sekretariatet registreret interesserede lodsejere på en liste, der pt. rummer op mod 20 større mere eller mindre sammenhængende arealer. Resultatet er udfærdigelse af et strategisk retningsgivende interessekort med områder, der bidrager til bedre geografisk sammenhæng og mere sammenhængende natur i nationalparken.
Målgruppen	Private lodsejere
Tidsperiode	Løbende frem til 2025, hvor tiltaget for alvor blev intensiveret frem mod ny nationalparkplan.
Status og potentialer	Kriterier er vedtaget, mens større lodsejerdialog og høring udestår. Derudover afventer tilbagemelding fra departementet på formel proces for udvidelser i nationalparkerne.
Ressourcer og økonomi	125.000 kr. i 2025 og 2026
Aktører	Kommunerne, DN, NOLA, Københavns Universitet, Urland
Skema udfyldt af:	MIABR